Ազգ

Azg

Դեկտեմբեր 22
Չորեքշաբթի
1993

ՈՒՍԿԱՆԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 245 (496)
գինը՝ 25 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Լուրեր

1, 3, 5 եւ 10 ռուբլիանոցները հանվում են

Դեկտեմբերի 31-ի աշխատանքային օրվա ավարտից հետո դադարեցվում է վճարային շրջանառության մեջ 1961-1992 թթ. 1, 3, 5 եւ 10 ռուբլիանոց թղթադրամների օգտագործումը: Այդ մասին հաղորդեց Մոսկվայում Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի գլխավոր վարչությունը: 1994 թ. հունվարի 1-ից մանեւ չեն փոխանակվում ՌԴ տարածքում շրջանառությունից հանված 1961-1992 թթ. թղթադրամները: Միեւնույն ժամանակ 1961 թ. եւ հետագա տարիների բոլոր մետաղադրամները մնում են վճարային շրջանառության մեջ:

ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ

Գորիում նշվեց Ստալինի ծննդյան օրը

Վրաստանի Գորի քաղաքի իշխանությունները եւ հասարակայնությունը մտադիր են Մոսկվայի քաղաքապետարանին հարց առաջադրել Իոսիֆ Ստալինի աճյունը հայրենիք փոխադրելու մասին: Դեկտեմբերի 21-ին՝ Իոսիֆ Ստալինի ծննդյան օրը Գորիում տեղի ունեցավ տուն-թանգարանի բացում, որը դադարել էր գործել մի քանի տարի առաջ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Անդրադարձ

Դաժյալ ռուս վարձկաններ

Վերջերս ղարաբաղի հարցի կապակցությամբ ռազմաճակատներում հաճախ է խոսվում վարձկանների մասին: Ընդ որում, նրանց աշխարհագրությունը բավականին ընդլայնվել է. եթե առաջ խոսվում էր հիմնականում նախկին ԽՍՀՄ տարածից վարձվածների մասին, ապա հետագայում ի հայտ եկան բազմաթիվ փաստեր, որոնք ապացուցեցին, թե ադրբեջանական կողմում կռվում են նաեւ աֆղան մոջահեդներ, թուրք սպաներ եւ այլն: Այնուամենայնիվ գաղտնիք չէ, որ ղարաբաղյան պատերազմում վարձկանների շարքերը համալրվում են հիմնականում Ռուսաստանից եւ Ուկրաինայից: Դեկտեմբերի 20-ին ռուսական զանգվածային լրատվության միջոցները՝ հեռուստատեսությունը, ռադիոկայանները եւ այլն, հաղորդեցին, թե Իվանովո քաղաքի օդանավակայանում հայտնաբերվել են Ադրբեջան մեկնող 92 վարձկաններ: Օդանավակայանի ղեկավարությունը փորձել է արգելել թռիչքը, սակայն լրատվական աղբյուրները հաղորդում են, թե պարզվել է, որ վարձկանների թռիչքն արգելող որեւէ օրենք չկա: Հետախուզության ընթացքում պարզվել է, որ վարձկանների մոտ զենք չկա, ուստի եւ որեւէ հիմք չկա արգելել թռիչքը: Ի դեպ, վարձկանները չեն էլ փորձել ժխտել, որ իրենք մեկնում են կռվելու ադրբեջանական կողմում՝ հայտնելով, թե իրենց տրվելու է ամսական 500 հազար ռուբլի աշխատավարձ, իսկ զոհվելու դեպքում՝ միանվագ 5 մլն ռուբլի զոհվածի ընտանիքին: Տեսակետ է հայտնվել նաեւ, թե ադրբեջանական էմիսարները սերտ համագործակցություն են հաստատել Ռուսաստանի զինկոմիսարիատների հետ: Ի՞նչ է սա, «շարքային» սենսացիոն հաղորդագրությո՞ւն, թե պարզապես գովազդ: Վարձկանների «ծառայության» պայմանների հստակ շարադրումը չի՞ խթանի արդյոք գործազուրկների շարքերում հայտնված բազմաթիվ ռուս զինծառայողների հոսքին դեպի Ադրբեջան, որի բանակն այսօր օրեցօր նվազում է անհաջող ռազմական գործողությունների հետեւանքով, եւ որին այսօր ամենից առաջ նաեւ բարոյական աջակցություն է անհրաժեշտ:

Բոլոր դեպքերում Ադրբեջան մեկնող եւ մեկնել պատրաստվող վարձկաններին ավելորդ չէր լինի մեկ անգամ եւս հիշեցնել, որ նույնիսկ իրենց մարտունակությամբ հայտնի մոջահեդները չկարողացան փոխել ղարաբաղյան պատերազմի ընթացքը, իսկ պատերազմի բոլոր օրենքներով վարձկաններն օրենքից դուրս են, եւ նրանց նկատմամբ ներողամտությունը բացառվում է: Ավելորդ չէր լինի հիշեցնել նաեւ այն բազմաթիվ փաստերը, երբ մարտական գործողություններից վերադարձող ռուս վարձկաններին ադրբեջանցիները սպանում էին՝ նրանց «երեսուն արծաթը» նոր վարձկանին տալով եւ նոր գործողության ուղարկելով: Ադրբեջանական բանակի շարքերում կռվել պատրաստվող ռուսները կարող էին որոշում կայացնելուց առաջ գոնե ծանոթանալ իրենց նախորդ գործընկերների ցուցմունքներին, որոնք այսօր գտնվում են Ղարաբաղում: Իսկ իրավական հարցերում լավատեսությամբ աչքի ընկած ռուսական զանգվածային լրատվության միջոցները կարող էին ավելի հետեւողական լինել եւ պարզել, որ վարձկանների գործունեությունն ընդհանրապես այնքան էլ չի խրախուսվում, եւ Ռուսաստանի մայրաքաղաքից «կովկասյան ազգությունների ներկայացուցիչներին» վռնդող իշխանությունները կարող էին արգելել 92 վարձկանների թռիչքը: Ինչպես ասում են, կարեւորը ցանկությունն է:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Անկարա

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԵՎ ԻՐԱՆԸ ՀԱՄԱՏԵՂ ԸՆԴԴԵՄ ՔՐԴԵՐԻ

Քուրդ-հայ «ահաբեկիչների» համագործակցության մասին հին երգը

Մեկօրյա այցով Անկարա է ժամանել Իրանի արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթին: Այցելության ավարտից հետո Թուրքիայի ԱԳ նախարար Հիքմեթ Չեթինը հեռուստատեսությամբ հայտարարեց, որ «երկու երկրներն էլ լի են վճռականությամբ դիմակայելու քուրդ ահաբեկիչներին եւ մտադիր են միավորել իրենց ջանքերն անջատողականների դեմ պայքարում»: Չեթինը նաեւ հայտնեց, որ քուրդ ահաբեկիչների վերապատրաստման հիմնական կենտրոնները տեղակայված են Սիրիայում, Հորդանանում եւ Լիբանանում: Իր հերթին Թուրքիայի ներքին գործերի նախարար Մենթեշեն հայտարարեց, որ «սերտ համագործակցություն գոյություն ունի հայ եւ քուրդ ահաբեկիչների միջեւ: Շատ հայեր են կռվում Թուրքիայում քրդերի կողմից, եւ շատ քրդեր են կռվում հայերի կողմից Ադրբեջանում»: Ինչպես հաղորդում են արեւմտյան լրագրողները, Հայաստանում Թուրքիայի սահմանի երկայնքով ստեղծված են տասնյակ ճամբարներ, որտեղ ռազմական պատրաստականություն են անցնում քուրդ զինյալները: Սահմանի կանոնավոր անցումներ կատարելով՝ նրանք մասնակցում են Թուրքիայի տարածքում ռազմական գործողություններին եւ վերադառնում Հայաստան: Ավելի վաղ, քրդերի եւ հայերի զինված կազմակերպությունների միջեւ համաձայնություն էր ձեռք բերվել թուրքերի դեմ համատեղ գործողությունների մասին: Այդ համագործակցության վերջնական նպատակն է լինելու թուրքական հանրապետության արեւելյան մասում անկախ քրդական եւ հայկական պետությունների ստեղծումը: Այս մասին հաղորդում է Սնարքը, հենվելով Բաքվի Թուրան գործակալության վրա:

Մինչդեռ հայ եւ քուրդ «ահաբեկիչների» համագործակցության վերաբերյալ լուրերի կեղծությունը մասնագույց են անում իրենք թուրքերը: Հիշեցնենք թուրքական «Թերջուման» թերթի դեկտեմբերի 1-ի վկայությունը, ըստ որի նույնինքն Հիքմեթ Չեթինի գերատեսչության բարձրաստիճան մի պաշտոնյա մասնավորապես Հայաստանին վերաբերող այդ վերագրումները համարել էր «անտեղի եւ վտանգավոր»:

«Ազգ»

Փարիզ

ՍՏՈՐԱԳՐՎԵՑ ՖՐԱՆՍ-ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ

«Ֆրանսիայի հայկական կազմակերպությունների համաժողովը» բողոքում է

Կիրակի օրը՝ դեկտեմբերի 19-ի կեսօրին, եռօրյա պաշտոնական այցով Փարիզ ժամանեց Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը: Դա հեռավոր արտասահման կատարած նրա առաջին այցն է Ադրբեջանի նախագահ ընտրվելուց հետո եւ այդ հանրապետության անկախության հռչակումից հետո դրա ղեկավարի առաջին այցը Ֆրանսիա: Նախագահին ուղեկցում են արտգործնախարար Հասան Հասանովը, մի մեծ պատվիրակություն, ինչպես նաեւ բավկեցի բազմաթիվ թղթակիցներ:

Տեղավորվելով Փարիզի Համաձայնության հրապարակում գտնվող «Կրիյոն» շքեղ հյուրանոցում, նույն օրվա երեկոյան Հեյդար Ալիեւը այցելեց Փարիզի արվարձան Սեն Կլուի գերեզմանոց, որտեղ թաղված է 1918-1920 թթ. Ադրբեջանի առաջին անկախ հանրապետության ղեկավարներից Ա. Թոփչիբաշեւը:

Երկուշաբթի օրը Ադրբեջանի նախագահը հանդիպում ունեցավ Ֆրանսիայի դիվանագիտական մամուլի ընկերակցության մեջ մտնող ֆրանսիացի եւ օտարերկրյա լրագրողների հետ: Հանդիպման ընթացքում ճաշկերույթ տրվեց Շանզ Էլիզեի հեղինակավոր «Ֆուկետս» ռեստորանում: Իր ելույթում Ալիեւն ընդգծեց, թե «Լեռնային Ղարաբաղը Ադրբեջանի անկապտելի մասն է», սակայն կարող է ադրբեջանական տարածքի սահմաններում ստանալ որեւէ կարգավիճակ: Միաժամանակ նա արտահայտվեց խնդիրը քաղաքակիրթ միջոցներով, մասնավորապես ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի ջանքերով կարգավորելու օգտին: Նախագահը լրագրողներին հայտարարեց, թե «ներկայումս Ադրբեջանի տարածքի ավելի քան 14 հազար քառ. կմ օկուպացրել են Հայաստանի զինված կազմավորումները»: Ալիեւի խոսքերով, ոչնչացվել են հարյուրավոր ադրբեջանական գյուղեր, սպանվել 18 հազար մարդ, մեկ միլիոնից ավելի ադրբեջանցիներ գաղթականներ են, ցրված են Ադրբեջանում եւ ապրում են վրաններում:

Նախագահի խոսքերով, Ադրբեջանը բռնել է ժողովրդավարական աշխարհիկ պետության կառուցման ուղին եւ կընթանա այն ճանապարհով, որը թույլ կտա օգտվել համաշխարհային քաղաքակրթության բոլոր նվաճումներից: Ընդսմին, նշեց Հ. Ալիեւը, նախապատվությունը կտրվի արեւմտյան ժողովրդավարության ձեռք բերած փորձին:

Երեկոյան Ելիսեյան պալատում Ֆրանսիայի պետության ղեկավարի պաշտոնական նստավայրում, տեղի ունեցան Հեյդար Ալիեւի եւ Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի բանակցությունները, որոնք ավարտվեցին Ադրբեջանի ղեկավարի կողմից «Համոզեն նոր Եվրոպայի Փարիզյան խարտիայի» ստորագրմամբ: Մեկ ժամ 20 րոպե տեւած զրույցից հետո նախագահները ստորագրեցին բարեկամության, փոխըմբռնման եւ համագործակցության ֆրանս-ադրբեջանական համաձայնագիր, որով նախատեսվում է համագործակցություն քաղաքական, տնտեսական, մշակութային եւ գիտատեխնիկական բնագավառներում, ինչպես նաեւ անվտանգության ապահովման գործում:

Ֆրանսիան մտահոգությամբ է հետեւում ղարաբաղյան հակամարտության զարգացմանը, ասաց Ֆ. Միտերանը, եւ ափսոսանք է հայտնում խաղաղ բնակչության տառապանքների առթիվ, որին մենք օգնում ենք եւ էլ ավելի շատ կօգնենք: «Մենք հետեւում ենք պարզ սկզբունքների. չենք ընդունում ուժի գործադրմամբ սահմանների փոփոխություն, ինչպես նաեւ ինքնորոշման ձգտմամբ պայմանավորված հակամարտության ուժային կարգավորում», ասաց նա: Մենք, հայտարարեց Ֆրանսիայի նախագահը, արտահայտվում ենք այն բանի օգտին, որ հարգվեն Ադրբեջանի անկախությունն ու ինքնիշխանությունը: Մենք առաջարկեցինք ԵԱՀԽ շրջանակներում անցկացնել միջազգային խորհրդաժողով եւ բոլոր շահագրգիռ կողմերին կոչ ենք անում բարի կամք դրսեւորել, սակայն մինչեւ օրս վերոշարադրյալ սկզբունքները չկիրառվեցին այնտեղ, որտեղ միմյանց դիմակայում են հայկական եւ ադրբեջանական ուժերը, ասաց նա:

▶ տես էջ 2

Գազամուղի պայթյունի պատճառները պարզվում են

Ներկայումս պարզվում են Վրաստանի Մառնեուլի շրջանում գազամուղի պայթեցման պատճառները, որի հետեւանքով Հայաստանն իսպառ զրկվեց գազից: Ինչպես հայտնեց Վրաստանի ՆԳՆ մամուլի կենտրոնի ղեկավար Վալերիան Գոգոլաշվիլին, այդ փաստի առթիվ քննություն է անցկացվում: «Գուցե դա եղել է դիվերսիա, բայց բացառված չեն նաեւ տեխնիկական անսարքությունները», հայտարարեց նա: Այս մասին հայտնում է Սնարք գործակալությունը: Նրա խոսքերով, առկա է մի վարկած, որի համաձայն, հայկական կողմը տեխնիկական պատճառներով փակել է գազամուղը, որի հետեւանքով ճնշման բարձրացումը հանգեցրել է պայթյունի: Միաժամանակ Վրացէներգոյի գլխավոր դիսպետչեր Օթար Մեհրաբիշվիլին հայտնեց, որ արդեն վթարի վայր է ուղարկված նորոգման բրիգադ: «Հույս կա, որ գազամուղը կվերականգնվի չորեքշաբթի օրը», ասաց նա: Մինչդեռ Հայաստանում պաշտոնական աղբյուրները պնդում են, թե գազամուղի նորոգումը կավարտվի դեկտեմբերի 21-ին: Ինչ վերաբերում է հայկական կողմի՝ գազամուղը փակելու վարկածին, որի հետեւանքով էլ իբր տեղի է ունեցել պայթյունը, ապա միանգամայն ակնհայտ է, որ Հայաստանի իշխանությունները հազիվ թե նման քայլի դիմեին՝ առանց նախօրոք տեղյակ պահելու Վրաստանի իրենց գործընկերներին, մանավանդ որ գազամուղն այսօր Հայաստանի համար իսկապես կենսական նշանակություն ունի, եւ վթարների դեպքում այն վերականգնում են հիմնականում հայ գազաշինարարները: Բացի այդ, զարմանալի է նաեւ, որ նման «տեխնիկական անսարքություններ» տեղի են ունենում բացառապես Վրաստանի ադրբեջանաբնակ շրջաններում:

«Ազգ»

Աշխարհ

Ականված ինքնաշարժ պայթեց Բեյրութում

Երկուշաբթի հետմիջօրեին ինքնաշարժ պայթեց Լիբանանի մայրաքաղաքի կենտրոնում, Քրիստոնյա փաղանգավորների (ֆալանգիստներ) կուսակցության կենտրոնական տան առաջ, այն պահին, երբ կուսակցության կենտրոնական վարչության հերթական նիստն էր գումարվում: Փորձագետների ըստ որոշ աղբյուրների, եղել է ավելի քան 60 կգ պայթուցիկ: Չզոր պայթման հետեւանքով զոհվել է 2 եւ վիրավորվել շուրջ 100 մարդ, որոնցից ոմանց վիճակը անհույս է: Նիստին չէր մասնակցում կուսակցության ղեկավար Ժորժ Սաադեն: Արարքի պատասխանատվությունը ոչ ոք չի ստանձնել, սակայն ենթադրվում է, որ 4 տարուց ի վեր առաջին անգամ Լիբանանում կատարվող այդ արարքը հետեւանք է քրիստոնյաների ներսում հեգեմոնիկ դեր ստանձնելու համար մղվող պայքարին:

Իսրայել-ՊԱԿ բանակցություններ Փարիզում

Օսլոյում անցյալ շաբաթավերջին կայացած «դժվարին» հանդիպումներից հետո, Իսրայելի ու Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության ներկայացուցիչները երեկ նոր բանակցություններ ձեռնարկեցին Ֆրանսիայի մայրաքաղաքում՝ «որոշելու համար իրենց միջեւ տարաձայնությունների գլխավոր կետերը», դրանց շուրջ հավելյալ խոսակցություններ ծավալելու նպատակով: Ըստ լավատեղյակ աղբյուրների, կողմերի միջեւ տեսակետների էական տարբերությունը վերաբերում է Գազայի եւ Երիխովի սահմանային գծերը վերահսկելուն: Մինչ այդ Թունիսից, որտեղ գտնվում է ՊԱԿ-ի կենտրոնատեղին, Յասեր Արաֆաթը հույս հայտնեց, որ այս անգամ կհաղթահարվեն խոչընդոտները եւ սեպտեմբերին Վաշինգտոնում պաղեստինյան սահմանափակ ինքնավարության մասին կնքված պայմանագիրն ուժի մեջ կմտնի: Այն պետք է ի գործ դրվեր դեռեւս դեկտեմբերի 12-ին:

Բրազավիլում իրադրությունը կտրուկ սրվեց

Կոնգոյի մայրաքաղաք Բրազավիլում իրադրությունը կտրուկ սրվել է: Ավտոմատներով եւ նույնիսկ նռնականետներով զինված բազմաթիվ հանցախմբեր ահաբեկում են բնակչությանը: Քաղաքում անընդհատ փոխհրաձգություններ են բռնկվում: Տեղական մամուլը սոցիալական լարվածության այդ աճը կապում է երկրի նախագահի կողմնակիցների եւ ընդդիմության մի քանի ամիս շարունակվող հակամարտության հետ, որը հաճախ վերածվում է արյունալի բախումների: Իշխանությունների կողմից բնակչությանը զենքի բաժանման հետեւանքով Բրազավիլը բառացիորեն հեղեղված է ամենաարդիական զենքերով: Միայն դեկտեմբերին փոխհրաձգությունների ընթացքում զոհվել է առնվազն ութսուն մարդ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Պապը կայցելի Երուսաղեմ եւ Լիբանան

Հռոմի պապը հունվարին կայցելի Երուսաղեմ եւ Լիբանան: Այս մասին նա հայտարարեց երեկ, ավելացնելով, որ իր նպատակն է ուղիղ հարաբերության մեջ մտնել քրիստոնեական բոլոր շրջանակների, ինչպես նաեւ հուդայական ու մահմեդական կրոնների հետեւորդների հետ այդ երկրներում: ■

digitised by A.R.A.R.@

Հայաստան

Ջեռուցումը սկսվել եւ ընթացքի մեջ է

Երեւաղխորհրդի լրատվական կենտրոնից հայտնեցին, որ ներկայումս Երեւանում ջեռուցվում է 160 շենք մոտ 8 հազար բնակարանով, 7 դպրոց, 3 հիվանդանոց: Նախատեսվում է ջեռուցվող յոթ դպրոցները ձմեռային արձակուրդների ժամանակ օգտագործել որպես դպրոցականների զանգվածային միջոցառումների անցկացման վայրեր:

300 շենքեր Շենգավիթի շրջանում, Դավիթաշենի 1-3-րդ թաղամասերում, Հարավ-Արեւմտյան զանգվածի Ա-1 թաղամասում, գազի մուտքի վերականգնման հետ կարող են ջեռուցում ստանալ, որովհետեւ արդեն ավարտվել են անկախ էլեկտրասնուցման եւ նախապատրաստական մյուս աշխատանքները:

Որոշ բնակիչներ, թեեւ ջեռուցումը շատ ծանր պայմանների գնով է ձեռք բերվում, այնուամենայնիվ, կամա-ակամա քայլեր են անում դրա խափանման ուղղությամբ: Մասնավորապես նրանք իրենց բնակարանների ջեռուցման համակարգից ծորակներով տաք ջուր են հանում, որը դատարկեցնում է ողջ համակարգի ջրի մակարդակը: Իսկ դա կարող է բացասական հետեւանքներ ունենալ, ընդհուպ մինչեւ վթար: Քանի որ դա ձեռնտու չէ եւ ոչ մեկին, բնակիչները պետք է ձեռնպահ մնան նման գործողություններից:

«Ազգ»

Հայաստանի արդյունաբերությունն անցավ ճգնաժամային ռեժիմին

Ինչպես հայտնեցին Հայաստանի արդյունաբերության նախարարության լրատվության բաժնից, երեկվանից Հայաստանի արդյունաբերությունն անցավ ճգնաժամային կամ այսպես կոչված աշխատանքի ութերորդ ռեժիմին: Գազի եւ էլեկտրականության բացակայությունը հանգեցրել է նրան, որ այժմ արդյունաբերության ամեն բնագավառում գործում է միայն մեկ-երկու ձեռնարկություն: Հիմնականում դրանք ռազմավարական նշանակության ձեռնարկություններ են: Օրերս աշխատանքը դադարեցրեց նաեւ Հայաստանի քիմիական հսկան «Նաիրիտ» ԳԱՄ-ը:

Սնարք

Մշտական բեռնումը, ջերմային ռեժիմի խախտումը եւ օրգանիզմի դիմադրողականության թուլացումը մեծ վտանգ են Հայաստանի բնակիչների համար: Այս կարծիքին են հանրապետության առողջապահության նախարարության մասնագետները: Փոխնախարար Կարեն Վարդանյանը հայտնեց, որ այդ բարդ ժամանակաշրջանում առողջապահության համակարգին մեծ օգնություն են ցուցաբերում ԱՄՆ-ի եւ ԵՄ-ի դրոշի տակ գործող տարբեր միջազգային կազմակերպություններ: Հանրապետությունը ստանում է լայն տեսականու դեղամիջոցներ, այդ թվում մեծ քանակությամբ վիտամիններ, որոնց նպատակն է երեխաների ավիտամինոզի զարգացումը կանխելը: Վարդանյանի կարծիքով, հանրապետության հիվանդանոցներն ու կլինիկաները մեծ դահանջ ունեն վիրակապային նյութերի, որոնք դժվար է Հայաստան հասցնել ինքնաթիռներով: Սնարք

Սփյուռք

Սփյուռքը բավարար չափով օգնե՞լ է Հայաստանին

ՌԱԿ-ի Բոստոնում հրատարակվող «Արմինիըն Միրըր Սփեքթեյթըր» անգլերեն շաբաթաթերթը դեկտեմբերի 18-ի համարում վերի խորագրի տակ հրատարակել է կանադահայ հայտնի գրականագետ Արա Բալիոզյանի նամակը, որը վերաբերում է ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանի՝ Մ. Նահանգներում հայտնած այն մտքին, թե «Սփյուռքում հանգանակված գումարները եւ ուղարկված ապրանքները բավարար չեն եղել հոգալու Հայաստանի բնակչության նույնիսկ կես տոկոսի կարիքները»:

«Ակնհայտորեն, գրում է Բալիոզյանը, այս ցենտլմենը գիտի մի բան, որը շատ կուզենայինք մենք եւս իմանալ, մասնավորապես՝ 1) Որքա՞ն է հավաքվել, 2) Որքա՞ն է առաքվել, եւ 3) Որքա՞նն է հասել այն մարդկանց, ովքեր ամենից ավելի կարիք ունեին»: Այնուհետեւ, վկայակոչելով տարածված այն կարծիքը, թե հավաքված գումարների եւ ապրանքների մի մասն ընդհանրապես չի ուղարկվել, «Քանի որ, ըստ ոմանց, գրում է նա, Երեւանում ոչ ոք վստահելի չէ», իսկ դրա մի մասն էլ, որ «հասել է Երեւանի պաշտոնյաների կամ բաշխումով զբաղվող կազմակերպությունների ձեռքը, չի հասցվել հասցեատերերին», Ա. Բալիոզյանը գրում է. «Պրն. Փափազյանը կարող է իսկապես ճիշտ լինել, երբ նրա խոսքը վերաբերում է միայն այս վերջիններին», որոնք կազմում են Հայաստանի բնակչության կես տոկոսը: «Սակայն, ավելացնում է նա, դա ո՞ւմ պատասխանատվությունն է: Անպայմանորեն՝ ոչ Սփյուռքինը»:

«Նույն հարցազրույցում, այնուհետեւ շարունակում է նամակագիրը, պրն. Փափազյանը հաստատում է. «Սփյուռքի ավանդական կառույցները, ըստ իս, երբ դեռ չեն սովորել իրենց, սակայն այդ ճանապարհի վրա են: ...Սփյուռքում չկա ժողովրդավարական ճանապարհով ընտրված ղեկավարություն»:

«Լավ, գրում է Բալիոզյանը եւ առարկում՝ իսկ երբ պարզվի, որ ժողովրդավարականորեն ընտրված Երեւանի իշխանություններն իրենք են սովորել իրենց մանդատը եւ կամ կորցրել իրենց ունեցած վարկն ու ժողովրդական նեցուկը», ի՞նչ պետք է անել:

«Արանք կոշտ հարցեր են», ընդունում է նամակագիրը եւ եզրակացնում. «Մինչեւ որ պրն. Փափազյանը համոզիչ փաստարկներով հանդես չգա, կարծում եմ, որ նա իր վերոշարադրյալ տեսակետին ավելի վնաս, քան օգուտ բերած կլինի: Քանի որ հայտարարելը կամ որեւէ կերպ հասկացնելը, թե Սփյուռքը բավարար չափով չի օժանդակում Հայաստանին, նշանակում է արագ ընդհանրացման մեղքը գործել, որն էլ իր հերթին նրան առաջնորդել է նույնպես սխալների՝ անփափկանկատության, անտեղյակության եւ անդիվանագիտության»:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ առաջին անգամ ամերիկյան «Ազատություն» ռադիոկայանին տված այդ հարցազրույցը սփյուռքահայ մամուլում լայն քննարկման արժանացավ եւ, մեղմ ասած, առարկությունների տեղիք տվեց ոչ միայն կուսակցական, այլեւ անկախ թերթերում: ■

Բաքու

Գերմանիան դեմ է ռուսական զորքերի վերադարձին

Դեկտեմբերի 18-ին գերմանական Բունդեսթագի ՔԴՄ-ՔՍՄ բլոկի պատգամավոր Վիլլի Վիմերի հետ հանդիպման ժամանակ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը նշեց, որ իրենք շահագրգռված են Գերմանիայի հետ հարաբերությունների զարգացմամբ: Վիմերի խոսքերով, Բունդեսթագի Կովկասյան հանձնաժողովի նպատակն է այդ շրջանի երկրների խորհրդարանների հետ հարաբերությունների խորացումը, ինչն իր հերթին կծառայի նաեւ Ադրբեջանի եւ Գերմանիայի միջեւ կապերի ամրապնդմանը: Վիմերը նշեց, որ ինքը ծանոթ է Ադրբեջանի իրավիճակին եւ անհանգստացած է հանրապետությունում ավելի քան մեկ միլիոն փախստականների առկայությամբ: Կողմերը համակարծիք էին պետությունների տարածքային ամբողջականության սկզբունքի պահպանման մեջ: Հեյդար Ալիեւը կոչ արեց համաշխարհային հանրությանն ասել իր ծանրակշիռ խոսքն Ադրբեջանի հանդեպ հայկական ագրեսիայի վերաբերյալ: Հանդիպումից հետո, անդրադառնալով որպես խաղաղարար ուժեր ռուսական զորքերի կարգավիճակին, Վիմերը հայտնեց, որ բոլոր պետություններն էլ իրենց իրավահավասար են, եւ նրանց տարածքային ամբողջականությունը ճանաչվել է համաշխարհային հանրության, սակայն «Գերմանիան դեմ է ռուսական զորքերի, որպես խաղաղապահ ուժերի, վերադարձին Ադրբեջան»:

Սնարք

Ադրբեջանում ամենաժողովրդականը ընդդիմադիր մամուլն է

Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդին կից հետազոտությունների եւ կանխատեսման կենտրոնի անցկացրած հարցման ենթարկվածների միայն 33,9 տոկոսն է պարբերաբար թերթեր կարդում, 30,6 տոկոսը չի կարդում: Հանրապետության բնակչության մեծ մասը տեղեկատվություն է ստանում ադրբեջանական հեռուստատեսության հաղորդումներից՝ 54,6 տոկոս, իսկ 21,3 տոկոսը երբեմն-երբեմն է դիտում հեռուստացույց: Առաջվա պես մեծ լսարան է հավաքում ռուսաստանյան հեռուստատեսությունը, որը պարբերաբար են նայում հարցվածների 36,6 տոկոսը, իսկ 30,1 տոկոսը նայում է Ռուսաստանի հեռուստատեսությունը ժամանակ առ ժամանակ: Հետաքրքիր է, որ էապես փոքրացել է թուրքական հեռուստատեսություն դիտողների թիվը՝ միայն 14,2 տոկոս: Միաժամանակ ընկել է նաեւ ադրբեջանական ռադիոյի եւ հեռուստատեսության ժողովրդականությունը, որին հետեւում է միայն 24 տոկոսը: Ամենաժողովրդական տպագիր օրգանն է Ժողճակատի «Ազադլիգ» թերթը, որը հարցման ենթարկվածների 22 տոկոսը, երկրորդ տեղում է Գերագույն խորհրդի օրգան «Ադրբեջան» թերթը՝ 17 տոկոս, իսկ 3-րդ եւ 4-րդ տեղերը բաժանում են անկախ «Զերկալո» եւ ընդդիմադիր «Մուխալիֆաթ» թերթերը՝ 14-ական տոկոս:

Սնարք

«Մուսավաթը» հանդիպեց Թուրքիայի նախագահին

Դեկտեմբերի 18-ին Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելն ընդունեց ադրբեջանական «Մուսավաթ» կուսակցության պատվիրակությանը տնտեսական հանձնաժողովի նախագահ Սաբիր Բաղիրովի ղեկավարությամբ: Հանդիպման ժամանակ շոշափվեցին հայ-ադրբեջանական հակամարտության եւ Ադրբեջանի ներքաղաքական իրավիճակին առնչվող հարցեր: «Մուսավաթի» ներկայացուցիչները դիմեցին նախագահ Դեմիրելին՝ Ադրբեջանին մարդասիրական օգնությունն ավելացնելու եւ հայկական ագրեսիայի հետեւանքով տուժած ադրբեջանցի երեխաների խումբ ժամանակավորապես ընդունելու խնդրանքով: Դեկտեմբերի 20-ին պատվիրակությանն ընդունեց Թուրքիայի խորհրդարանի նախագահ Հուսամեդդին Ջինդորուքը: Հանդիպումներ կայացան նաեւ Թուրքիայի այլ պետական եւ քաղաքական գործիչների հետ: «Մուսավաթ» կուսակցությունն Ադրբեջանի ամենաազդեցիկ ընդդիմադիր քաղաքական կազմակերպություններից է:

Սնարք

Փարիզ

Ստորագրվեց ֆրանս-ադրբեջանական համաձայնագիր

«Ֆրանսիայի հայկական կազմակերպությունների համաժողովը» բողոքում է

Սկիզբը էջ 1

Սակայն, Միտերանի կարծիքով, ներկա պահին առավել մեծ դժվարություններ կան Ադրբեջանի տարածքում: «Ես, հայտնեց նա, դա ասել եմ Հայաստանի ղեկավարներին, որի հետ Ֆրանսիան լավ հարաբերություններ ունի: Կարելի է միջազգային ճանաչման հասնել միայն իրավունքի վրա հիմնվելով»:

Այնուհետեւ խոսք ունենալով, Հ. Ալիեւը շնորհակալություն հայտնեց Ֆրանսիա այցելելու հրավերի համար եւ լիակատար գոհունակություն արտահայտեց նախագահ Միտերանի հետ իր զրույցի առթիվ, «որի ընթացքում պարզեցի Ադրբեջանի հանդեպ լավ վերաբերմունք եւ զգացի մեր հանրապետությանն օգնելու անկեղծ ցանկություն»:

«Բարեկամության, փոխըմբռնման ու համագործակցության համաձայնագիրը Ադրբեջանի համար նոր փուլ է նրա միջազգային հարաբերություններում: Մենք միասին դրեցինք Ֆրանսիայի եւ Ադրբեջանի երկարաժամկետ համագործակցության հիմքը, ընդգծեց նախագահը: «Ես, շարունակեց Ադրբեջանի նախագահը, խորին գոհունակությամբ ընկալեցի ձեր հայտարարությունը Լեռնային Ղարաբաղի դեպքերին առնչվող մասնագության, իրավունքի գերակայության, անվտանգության եւ սահմանների անխախտության սկզբունքի պահպանման վերաբերյալ: Ուզում եմ հուսալ, որ դուք, օգտագործելով ձեր անձնական հեղինակությունը, Ֆրանսիայի վարկը, կնպաստեք Ադրբեջանի վրա հայկական զինված կազմավորումների ագրեսիայի կանխմանը, մեր երկրում խաղաղության հաստատմանը, ընդգծեց Հ. Ալիեւը: Վերջում նա Ֆ. Միտերանին հրավիրեց այցելել Բաքու: «Մենք Ադրբեջանում անհամբերությամբ կսպասենք ձեր այցին», նշեց Հ. Ալիեւը:

Երեքշաբթի օրը Ֆրանսիայի սենատի նախագահ Ռընե Մոնորիի, արտգործնախարար Ալեն Ժյուպեի, արդյունաբերության նախարար Ժերար Լոնգեի, ինչպես նաեւ երկրի գործարար շրջանների ներկայացուցիչների, մասնավորապես նավթի հանույթով ու վերամշակմամբ զբաղվող գործարարների հետ Հեյդար Ալիեւի զրույցների կենտրոնում էին քաղաքական ու տնտեսական ոլորտներում ֆրանս-ադրբեջանական համագործակցության զարգացման հարցերը: Նախատեսված է այց ՅՈՒՆԵՍԿՕ, որտեղ կկայանա հանդիպում այդ միջազգային կազմակերպության գլխավոր տնօրեն Ֆեդերիկո Մայորի հետ: Նույն օրը ճաշի ասուլիսում Ալիեւը պետք է ամփոփեր իր ուղեւորության արդյունքները: Ինչպես երկուշաբթի օրը հայտարարեց Ֆրանսիայի ԱԳՆ պաշտոնական ներկայացուցիչ Ռիշար Դյուկեն, այդ այցը վկայում է, որ Ֆրանսիան ձգտում է շարունակել ու զարգացնել բարեկամության ու համագործակցության հարաբերությունները նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հետ եւ ընդլայնել քաղաքական երկխոսությունն այդ երկրների հետ, որոնք ցանկանում են ամրապնդել իրենց անկախությունը:

Մինչդեռ Ադրբեջանի ղեկավարի այցի առթիվ բողոքով հանդես է եկել «Ֆրանսիայի հայկական ընկերակցությունների համաժողովը»: Կիրակի օրը ստորագրված այդ կազմակերպության հայտարարության մեջ նշվում է, որ մինչ Ֆրանսիան պաշտոնապես ընդունում է Հ. Ալիեւին, Ադրբեջանը շրջափակում է ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման խաղաղ գործընթացը, մերժելով ԵԱՀԽ-ի առաջարկած եւ Հայաստանի ու Լեռնային Ղարաբաղի հավանությանն արժանացած ծրագիրը: Ադրբեջանը, ասվում է համաժողովի հայտարարության մեջ, չորս տարի շարունակ իրականացնում է Հայաստանի ամբողջական շրջափակում, որը հանգեցրել է բազմաթիվ զոհերի եւ հանրապետության ամբողջ ժողովրդին դատապարտել սովյալ գոյության: Շրջանի առաջացման եւ հակամարտության կարգավորումը, նշել է «Հայկական ընկերակցությունների համաժողովը», ԵԱՀԽ հովանու ներքո անցկացվող բանակցություններում են եւ ոչ թե Ադրբեջանի ծախսողման դատապարտված ռազմական դաշտի մեջ, որոնց գինը, սակայն, հազարավոր մարդկանց կյանքն է: Մենք հուսով ենք, նշել են հայ համայնքի ներկայացուցիչները, որ Ֆրանսիան Հ. Ալիեւին կհիշեցնի իր սկզբունքները, որոնք ինքը մինչեւ օրս պաշտպանել է: Մենք, այնուհետեւ ասվում է հայտարարության մեջ, չենք ուզում հավատալ, թե «հանուն նավթային շահերի, Ֆրանսիայի կառավարությունը պատրաստ է աչք փակել իր միջազգային բոլոր պարտավորությունները խախտող պետության համառության վրա»:

Կիրակի օրը հայտարարության շարադրանքը տարածեց Ֆրանս պրես գործակալությունը, իսկ դեկտեմբերի 21-ին այցի ընթացող տեղում, լույս տեսած համարում այն հրապարակեց Փարիզի ազդեցիկ «Մոնդ» թերթը:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ

Հատուկ «Ազգի» համար, Փարիզ

Ղարաբաղ

Ադրբեջանական օդուժն ակտիվանում է

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում շարունակում էր մնալ լարված: Չախողելով հրադադարի վերաբերյալ Ռուսաստանի միջնորդությամբ ձեռք բերված համաձայնագիրը, ադրբեջանական կազմավորումները դեկտեմբերի լույս 21-ի գիշերը եւ երեկ առավոտյան զենքի տարբեր տեսակներից հրետակոծել են հայկական պաշտպանական դիրքերը արեւելյան ռազմաճակատի ողջ երկայնքով: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանը՝ հենվելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունների վրա: Նախնական տվյալներով, հայկական կողմից կան տուժածներ, որոնց թիվը ճշտվում է: Հավատարիմ մնալով հրադադարի վերաբերյալ համաձայնագրին, ղարաբաղյան կազմավորումները ձեռնպահ են մնացել պատասխան համարժեք գործողություններից:

Ի դեպ, վերջին օրերին ռազմաճակատներում նկատվում է ադրբեջանական ռազմաօդային ուժերի ակտիվացում: Հակառակորդի ռազմական ինքնաթիռները մի քանի անգամ խախտել են ռազմաճակատի գիծը Մարտակերտի Բեյլագանի շրջանի ուղղությամբ: ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, արեւելյան ռազմաճակատի ողջ երկայնքով նկատվում են ադրբեջանական բանակի մարտական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի աննախադեպ մեծ կուտակումներ: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններին, ապա այստեղ երեկ եւ նախորդ գիշեր ռազմական լուրջ միջադեպեր չեն արձանագրվել:

«Ազգ»

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 56?863
© Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
Editor
H. AVEDIKIAN phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Հանդիպում

Հայկայնի հոգեւոր կյանքը զարթնում է աղբում

Խոսքը Հյուսիսային Կովկասի հայության մասին է, որն իր թվակազմով երրորդն է այս տարածաշրջանում ռուսներից եւ ուկրաինացիներից հետո: 1988-ի դեպքերից հետո շատ բան փոխվեց նրանց ազգային ինքնագիտակցության մեջ. այն ավելի խորացավ եւ զորեղացավ, պահանջ առաջացավ ավելի սերտորեն առնչվել մայր հայրենիքի հետ: Զրուցակիցս հայտնի անձնավորություն է գրական, նաեւ կուսակցական շրջանակներում. երկար տարիներ վարել է Լեռնային Ղարաբաղի մարզային կոմիտեի մշակույթի բաժինը: Լեւոն Մկրտչյանը նաեւ տարբեր լեզուներով հրատարակված շուրջ 24 գրքերի հեղինակ եւ Հանգամանքների բերումով այժմ նա ապրում եւ աշխատում է ռուսական Նովոռոսիյսկ մերձծովյա քաղաքում: Գրել-ավարտել եւ հրատարակման է ներկայացրել «Հյուսիսային Կովկասի հայության պատմությունը» աշխատությունը: «Այստեղ յուրաքանչյուր քաղաք ունի իր կազմակերպված հայկական համայնքը, պատմում է նա, որոնք ունեն իրենց ընկերությունները. Անապայում՝ «Ցանք», Գելենջիկում՝ «Անի», Կրասնոդարում՝ «Մաշտոց», Նովոռոսիյսկում՝ «Լույս» եւ այլն: Ի դեպ, վերջինս հրատարակում է նաեւ նույնանուն մի ամսաթերթ, որի խմբագիրն է Լեւոն Մկրտչյանը: «Վերջին շրջանում, շարունակում է նա, զարթնում է աղբում հայության հոգեւոր կյանքը: Այնտեղ, որտեղ եկեղեցի կար, վերականգնվում է, որտեղ չկար՝ դրվում են հիմքերը: Մեծ տարածում են ստանում հայկական ծեսերը. պարտադիր կարգով բոլոր հայ երեխաները մկրտվում են: Այս տարվա ապրիլին, օրինակ, Կրասնոդարի կենտրոնական մասերից մեկում տեղադրվեց խաչքար, իսկ դրա հարեւանությամբ կառուցվելու է եկեղեցի: Գրեթե ամենուրեք ստեղծված են ինքնագործ հայկական խմբեր, Հայաստանից հրավիրվում են համապատասխան մասնագետներ: Հայոց լեզուն եւ հայ ժողովրդի պատմությունը տեղական դպրոցներում դարձել են պարտադիր առարկաներ, որոնց գնահատականն արտացոլվում է ավարտական վկայականներում»:

Զրուցակիցս մշակութայինից զատ անդրադարձավ նաեւ այլ խնդիրների՝ կապված երաշխավորված Հայաստանին օգնելու հարցում տեղի հայերի գործադրած ջանքերի հետ: Նովոռոսիյսկն այսօր հանգուցային կարեւոր կետ եւ նավահանգիստ է Հայաստան առաքվող բեռների ճանապարհին: Տեղի հայերը շատ են օգնում դրանց արագ տեղ հասնելուն: «Նրանք այս նեղ օրերին հայրենիքի թիկունքին են», եզրափակեց իր խոսքը Լեւոն Մկրտչյանը:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

Լուր

Մեծարվում է Ս. Սողանալյանը

Նոյեմբերի 30-ին Գլենդելի (Լոս Անջելես) MGM սրահում մեծարանքի հանդիպում է տեղի ունեցել զենքի միջազգային վաճառական, ազգային բարերար Սարգիս Սողանալյանի հետ, որ, ինչպես հիշում են մեր ընթերցողները, վերջերս միայն ազատ էր արձակվել ամերիկյան բանտից, Բուշի իշխանության օրով հարուցված դատական գործի կարճման շնորհիվ: Հանդիպմանը ներկա են գտնվել գաղութի գրեթե բոլոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչները, որոնց շարքում ամերիկյան հայտնի դերասան Մայք Քանըրզը (Գրիգոր Օհանյան), իսկ Հայաստանից՝ ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Մերուժան Տեր-Գուլանյանը: «Նոր կյանք» շաբաթաթերթի խմբագիր Գրիգոր Շենյանի հանդիսավարությամբ տեղի ունեցած հավաքույթի ընթացքում ներկաները ջերմ բառերով ողջունել են պրն. Սողանալյանի կալանքից ազատվելը, անդրադարձել հայրենասիրական նպատակների համար նրա կատարած նյութական օժանդակություններին: Հայտագրի գեղարվեստական մասում ելույթ են ունեցել Լեւոն Գարոյանը եւ Ալիս Գաբլանճյանը: Վերջում հուզիչ խոսք է արտասանել բարերարը: Ցավ հայտնելով, որ վերջին 2 տարիներին անարդար արգելափակման ենթարկված լինելով, չէր կարողացել իր գործուն մասնակցությունը բերել մայր հայրենիքին, նա խոստացել է այսուհետեւ իր «ազգային պարտքը» կատարել լիարժեք:

«Նոր օր»

Երեւան

Ո՞նց անենք, ինչ անենք, որ Երեւանից հանրապետության որեւէ շրջան հասնենք: Օգտվենք տրանսպորտի որեւէ տեսակից՝ գնացքից, ավտոբուսից, տաքսին անհամատեղի է մեր գրպանի պարունակության հետ:

Երբ պետական ձեւի հույսին մնանք, ապա առավել կարելի է Երեւանում մնալ, ինչը եւս մի առանձնապես հաճելի բան չէ, այն էլ այսօրվա պայմաններում: Լավ, ինչպես անենք, որ անենք Տավուշ կամ Նոյեմբերյան հասնենք: Փորձված մարդիկ կասեն, թե մի փորձիր միանգամից այդքան մեծ քայլ գցել, նախ փորձիր Վանաձոր հասնել: Պարզ է, դրա համար պետք է գնալ ավտոկայան: Ո՞ւր... Գործ չունես... Ուրվիհետեւ.. հույս չունենաս, թե պետական ավտոբուս կհանդիպի ու էժան կտրձնես... Ինչ ես կորցրել... Իսկ տրանսպորտի եւ հաղորդակցության նախարարությունում ենք, ինչ որ մեզ երեկ, կասեն, որ «ոչ մի բան չկա, հենց որ շարժակազմ նկավ, ավտոբուսների երթեւեկությունը կվերականգնվի»: Մտավոր ժամկետն էլ՝ ամսի 25-ից հետո: Այնպես որ, ճամփորդ ախպեր, ոտքդ կախ գցիր մի երկու օր էլ: Կամ եթե փողից «ընենց, ոչինչ, ունես», կարող ես մի 200 դրամ տալ հասնել Վանաձոր, 300-ով էլ կարող է Սեւան հասնես եւ այսպես յուրաքանչյուրից՝ ըստ կիլոմետրի եւ վարորդի պահանջի, անկախ վճարունակությունից, կախված տեղ հասնելու ցանկությունից: Ու վերջ... «Իկարուսը» ինք տեղ կհասցնի: Ո՞ւմ «Իկարուսը... Ասենք, մեկը Վաղոյինն է, մեկը Վալոդինը, մյուսը՝ Գառուշինը... Էդ երբ այդքան շատ «Իկարուս» սեփական դարձավ: Լավ, էդ էլ հասկացանք: Եթե այդքանը հասկանալի է, մնացածն էլ դժվար չի ընկալել՝ փողոցից շուկայական գներով ձեռնեց վարորդը, վառելանյութ ձեռք բերելով մարդ է տեղափոխո՞ւմ, տեղափոխելով, հանդերձ իր անելիքի ու մնացած պակաս-պռասի գինը նույն այդ տեղափոխվողների «ջանքից հանելով»: Հետաքրքրական մարդը կհարցնի՝ բա էդ փողոցի վառելիքը որտեղի՞ց է, կարո՞ղ է Հայաստանում ընդհատակյա «նավթահորեր» կան, որոնք պետությունից գաղտնի գործ են անում»: Մի անհետաքրքրական, ավելի ճիշտ հետաքրքրասիրությունն արդեն կորցրած մարդ էլ նրան կպատասխանի, թե «Ի՞նչ ես կորցրել... Խնայիր նյարդերդ, առա հոսանք չես կարող խնայել, ջուր չես կարող, փող չես... գոնե նյարդերդ խնայիր:

Ու դու, խնայողության ջատագովդ, ձգտում ես խնայողաբար օգտագործել նաեւ ըմբռնման ունակությունդ, քանզի մեզ սովորելու օրեր դեռ կան, դեռ կան ճանապարհներ, որ մենք պետք է անցնենք, երբ... ավտոբուս լինի, չլինի էլ... Ի՞նչ անենք, մի՞թե հայ վարորդները ինքն ճանապարհին կթողնեն, վճարիր եւ հեծիր «Իկարուսը»:

Վերջը ո՞նց անենք, որ Երեւանից հանրապետության որեւէ շրջան հասնենք. ավտոբուսի մասին, դարս է գալիս, որ խոսելն առայժմ ավելորդ է, գնացքով... Եթե գնացքը հույս է, բող առաջարկողն ինքը համեստ անի գնացքի հաճույքներից: Եվ՝ չկա՞... Նրա մուտքի ազատվա՞ծ է, խոսքը չի վերաբերում ազատ ելումուտին, քանզի նման դրակտիկայից է, որ այդքան փակ մուտք կա: Ե՞րբ է բացվելու երաժշտների քաղաքում մուտքը, որ մեր բաժին վառելիքը գա հասնի կարմիր-կարմի՞ր «Իկարուսին», որ մարդը տոմս գնելով, գոնե Նոր տարին կարողանա մի տեղ գնալ: Առայժմ օգտվենք վառելիքի երեւանյան պաշարներից ու տնտեսենք ըմբռնումը, այդ հայկական, համբերական, մշտական հասկացողությունը, որը մեր մոտից ոչ մի տեղ չի ուզում, ավելի ճիշտ չի կարողանում գնալ, որովհետեւ ավտոբուս չկա, եղածն էլ մեր ըմբռնած գումարին համապատասխան չէ: Իսկ այն, ինչ-որ համապատասխան է, փակված է Սիմ-Սիմ քառանձավում: Սիմ-Սիմ, բացվիր...

Գ. Ն.

ԽՆԱՅԵՔ ՎԱՌԵԼԻՔԸ ԵՎ ԸՄԲՌՆՄԱՆ ՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Փաստորեն

Քիմիայի մասին, բայց ոչ միայն «Նաիրիտի»

«Քիմիա» բառը այսօր Հայաստանում միայն բացասական զգացումներ է առաջացնում: Շատերի մեջ այն զուգորդվում է «շարժման» պատանեկության շրջանի հետ, երբ «Կորչի Նաիրիտը» կարգախոսներով գիշերներ էինք լուսացնում երկաթգծերի վրա: Հիշում ենք նաեւ բժշկականի շիկացած պատերի տակ վայելսականության ու լուծույթների կոնցենտրացիա հաւվող ծնողներին, որոնք հեսազայում կազմում էին ցուցարարների մի այլ հոծ բանակ:

Սակայն քիմիան միայն կարգախոս ու նստացույց չէ, այլ նաեւ ամենօրյա տքնաջան աշխատանք: Եթե Հայաստանի նման սակավաջուր, անլույս ու ցուրտ երկիրը չի կարող իրեն թույլ տալ մի նոր «Նաիրիտ» ստեղծել ու պահել, ապա քիմիայում կան բնագավառներ, որտեղ հետազոտությունները կհարստացնեն ոչ միայն հայրենական ու համաշխարհային գիտությունը, այլեւ գործի ճիշտ կազմակերպման ու համապատասխան կիրառման դեպքում կհարստացնեն երկիրը, հետեւաբար մեզ բոլորիս:

Նմանատիպ հետազոտություններ են կատարվում Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիայի օրգանական քիմիայի ինստիտուտում: Այստեղ մշակվում են այնպիսի նյութեր, որոնց գրամանոցները հազարավոր դոլարների գին ունեն: Ինստիտուտի հետազոտությունների կարեւորագույն ուղղություններից է գածրամոլեկուլյար բնական կենսակարգավորիչների ստացումը: Սրանց շարքում են մի շարք գրավչանյութեր, որոնք հնարավորություն են տալիս գյուղատնտեսական մշակաբույսերի վնասատուների դեմ պայքարել առանց թունաքիմիկատների: Կարճ ժամանակում այստեղ սինթեզվել են խաղողի ողկուզակերի, խնձորի պտղակերի, արեւելյան պտղակերի եւ այլ վնասատուների ֆերոմոնները, որոնց միկրոգրամները դրվում են հենասարքերի վրա մեծ արդյունավետությամբ պայքարել այդ միջատների դեմ: Այս նյութերն այժմ օգտագործվում են ողջ հանրապետությունում, առաջարկվել էր նրանց կիրառությունը նաեւ ԽՍՀՄ տարածքում, սակայն Միության փլուզման հետ տարբեր կապերի խզումը խանգարեց այդ ծրագրերին: Ինստիտուտում մշակվում են նաեւ քիմիական ռեակտիվներ, որոնց հիման վրա սինթեզվում են զգայական ընկալման բանկարժեք նյութեր: Սրանցից է, օրինակ, բաքենոլիս կոչված միացությունը, որն օգտագործվում է սննդարդյունաբերության մեջ: Հետաքրքիր է, որ այս ռեակտիվն ստացվում է «Նաիրիտ» գործարանի անարժեք թափոններից, սակայն համաշխարհային շուկայում նրա կիլոգրամն արժե 350 հազ. դոլլար:

Ընդհանրապես, ժամանակին օրգանական քիմիայի ինստիտուտի գիտական հետազոտություններն էապես կախված էին «Նաիրիտ» գործարանի հետաքրքրությունների ոլորտից, սակայն հետագայում փոխվեց գիտական ուղղությունը, եւ գերակշռող դարձավ «փոքր քիմիան»՝ թանկարժեք, փոքրաքանակ նյութերի հետազոտությունները ու սինթեզը:

Շատ բնական է, որ մեր սակավաջուր, էներգիայի ու օգտակար հանածոներով աղքատ հանրապետությունում շահագործվի այն, ինչ ունենք՝ մեր զարգացած գիտական ու տեխնիկական միտքը: Եւ քիմիայի ու մեքենաշինության ոլորտներ կառուցելու փոխարեն, թերեւս, խելամտությունը զարգացնել գիտատար ու աշխատատար արդյունաբերությունը, որտեղ մեր շրջափակման պայմաններում անգամ կարելի է թե հումքը եւ թե պատրաստի արտադրանքը տեղափոխել մի ճամպրուկով:

Իսկ հանրապետությանը երբեմն տրվող միջոցները կարելի է ոչ միայն տրամադրել սիգարեն ու օղի ներկրելուն, այլեւ օգտագործել նման գիտական կենտրոնների միջազգային վարկը բարձրացնելու եւ երկիրը ոտքի կանգնեցնելու համար:

ԱՂԱՍԻ ԵՆՈՔՅԱՆ

Օգնություն

Փոքրերը միայն ուտողներ եւ հագնվողներ չեն

Արտասահմանից եկող օգնության այս ձեւը Հայաստանում ամենեւին տարածված չէ. ի տարբերություն փողու մի այլեւայլ տեսակների մանկական սննդի ձեւով տրվող օգնության, որն, ի դեպ, ավելի շատ ծնողների մտահոգությունների խնդիրն է, քան երեխաների, Նիցցայից օրիորդ Անահիտը 1989 թ. (1990-ից՝ արդեն համագործակցելով ՀՀ լուսավորության նախարարության հետ) նախադպրոցական տարիքի երեխաների համար Հայաստան է բերում արտադրատար դիդակտիկ նյութեր՝ գունավոր թղթեր, մկրատներ, մկրաս, կտորներ, ուլունքներ, տեքստիլություն, լսողությունը եւ մտածողությունը զարգացնող դիդակտիկ խաղեր: Նա այցելում է համեմատաբար «անապահով» մանկապարտեզները եւ հետեւում իր հիմնած «արտադրության» արդյունքներին: Չմայած, բավական անհանգստացած է, որ 5 տարի շարունակ օդի մեջ է մնում նման դիդակտիկ նյութեր նաեւ Հայաստանում արտադրելու ամենայն հեշտությամբ յուծելի խնդիրը: վկայակոչելով այս գործում նաեւ արտասահմանի հայերի բերումով, որոնք չմտածված օգնության ձեւերով սպառողական հոգեբանական վիճակ են ստեղծում Հայաստանում:

Օրիորդ Անահիտը այցելել է Երեւանի, Գյումրիա, Դիլիջանի, Արմավիրի, Գորիսի, Արցախի մանկապարտեզները:

Այս այցելության նպատակն Ամանորի եւ Ս. Ծննդյան առթիվ երեխաներին շնորհավորելն էր: Մարտակերտում գործող մոտ 20 մանկապարտեզներից 15-ում արդեն եղել է նա եւ երեխաներին սուրախացրել Նիցցայի «Հայաստանի մանկապարտեզի ընկերության» նվերներով:

Ընկերակցության ուժերով կիրառական նախադպրոցական տարիքի երեխաների համար կազմված «Վարվեցողության ձեռնարկը», որը լուսավորության նախարարությունը 1990-ից ի վեր տպագրելու ոչ մի միջոց չի գտնում:

Ռ. Խ.

Դպրոց

Դպրոցականների ձմեռային արձակուրդը կերկարաձգվի

Հայաստանի դպրոցներում ձմեռային արձակուրդն, ամենայն հավանականությամբ, կերկարաձգվի մինչեւ հունվարի վերջը: Այդ մասին հայտնեց ՀՀ լուսավորության նախարարի առաջին տեղակալ Ալբերտ Կիրակոսյանը:

Հիշեցնենք, որ ավելի վաղ նախատեսվում էր ուսումնական խաղերն սկսել հունվարի 15-ից, սակայն բացթողված նոյեմբերյան արձակուրդի պատճառով որոշվեց ձմեռային արձակուրդը երկարաձգել մոտավորապես եւս երկու շաբաթով:

Սնարք

Մրցույթ «ԱԶԴԱՐԱՐ-200»

Հաջորդ տարի՝ 1994 թվականին, լրանում է հայ առաջին պարբերականի՝ «Ազդարարի» 200-ամյակը եւ 1994 թվականի ընթացքում տեղի են ունենալու բազմաբնույթ միջոցառումներ ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ Հնդկաստանում, սփյուռքի այլ գաղթօջախներում:

Այս հոբելյանը նշելու նպատակով արտասահմանի հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության «Հայաստան-Հնդկաստան» ընկերությունը հայտարարում է խորհրդանիշի մրցույթ: Խորհրդանիշը պետք է օգտագործվի նաեւ հոբելյանական գրքեր, ալբոմներ, դրոշմանիշեր եւ զանազան կարգի հուշանվերներ պատրաստելու համար:

Մրցույթի ներկայացված աշխատանքները հիմք են դառնալու «Ազդարար-200» ցուցահանդեսին:

Աշխատանքները կարելի է ներկայացնել ցանկացած չափսերով ու նյութերով, նկարչական եւ գծագրական լուծումներով:

Սահմանվում է մրցանակ 25.000 դրամ (500 դոլլարի համարժեքը) կամ անվճար ուղեւորություն Հնդկաստան: Իսկ ցուցահանդեսի համար ընտրված բոլոր աշխատանքների հեղինակները կստանան խրախուսական մրցանակներ:

Մրցույթի յուրաքանչյուր մասնակից կարող է ներկայացնել մինչեւ 5 տարբերակ: Աշխատանքները ներկայացվում են անստորագիր, փակ ծրարով (ծածկանունով): Ստացված գործերը չեն վերադարձվում, եւ հանձնաժողովի վճիռը քննարկելի չէ:

Աշխատանքները պետք է ներկայացնել Մաշտոցի 54, բն. 22 հասցեով, ամեն օր (բացի կիրակիից) ժամը 10-ից 17.00-ն (մինչեւ 1994 թ. հունվարի 10-ը):

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56-24-67, 58-12-14, 52-45-79:

Ճամփորդության հրավեր «ԱԶԴԱՐԱՐ-200»

Արտասահմանի հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության «Հայաստան-Հնդկաստան» ընկերությունը հրավիրում է ձեզ ճանապարհորդության հայ առաջին պարբերականի՝ «Ազդարարի» 200-ամյակի եւ այդ հրատարակության հիմնադիր Հարություն Քահանա Շմավոնյանի մահվան 170-ամյակի առթիվ: Ուխտագնացությունը նախատեսվում է սկսել 1994 թ. փետրվարի 16-ին:

Փետրվարի 20-ին Մադրասում տեղի կունենա հոգեհանգստի եւ Հարություն Քահանա Շմավոնյանի գերեզմանին խաչքար տեղադրելու արարողություն: Այնուհետեւ ուխտագնացության մասնակիցները կլինեն Կալկաթայում, կծանոթանան տեղի հայկական գաղութի կյանքին: Հնդկաստանի մայրաքաղաք Դելին եւս 3-4 օր կհյուրընկալի ուխտագնացության մասնակիցներին: Կկազմակերպվի հատուկ այցելություն Ագրա, Թաջ-Մահալի հուշահամալիր, հայկական գերեզմանատուն, այլ պատմական վայրեր:

Պայմաններին կարելի է ծանոթանալ, զանգահարելով 52-43-79, 26-24-67, 56-12-14 հեռախոսահամարներով կամ այցելելով Մաշտոցի 54, բն. 22 հասցե:

Ցուցակագրման վերջին ժամկետը դեկտեմբերի 31-ն է:

digitised by A.R.A.R.@

ԵԿԵՔ ՉՔՆՆԱԴԱՏԵՆՔ ԱՌՀԱՍԱՐԱԿ

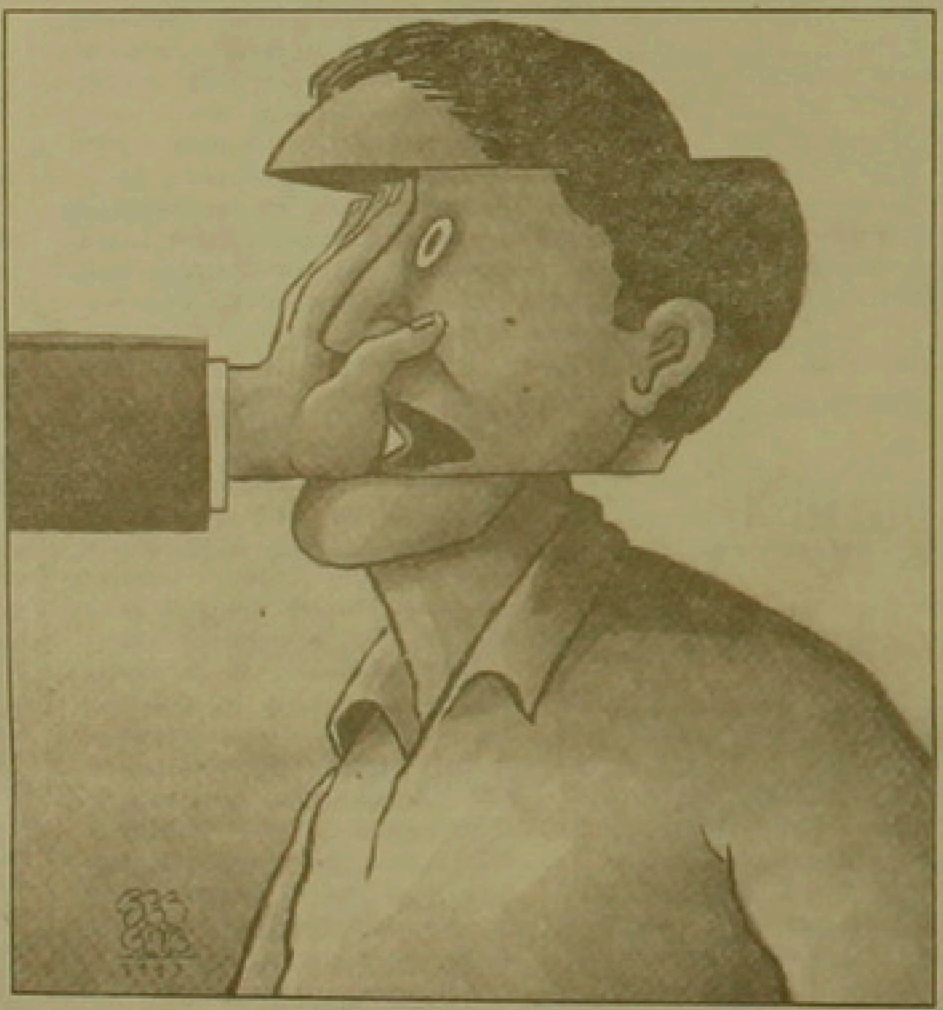

Չէ՞ որ նրանք անում են ամեն ինչ, ինչ որ... կարողանում են: Իսկ օբյեկտիվ դժվարությունները եւ առաջ արդյունքներ պահանջելն անընդհատ շեղում են «բարեփոխումների» ուղուց:

Որ կառավարությունն այս ամբողջ ընթացքում, ձեռքերը ծալած չի նստել, գալիս են ապացուցելու այն բոլոր միջոցառումները, որոնք նա ձեռնարկել է ի պատասխան արագընթաց փոփոխվող շուկայական իրադրության: Մենք այլոց փորձից վերցրեցինք լավագույնը, որը պետք է աշխատեր մեր պայմաններում: Դրանով հանդերձ չանտեսվեցին մեր առանձնահատկությունները, որոնք իրենք լուծումներ առաջադրեցին:

Ռուսաստանը տնտեսավարող սուբյեկտների հաշվեհամարին հայտնված տարադրամի պարտադիր վաճառք մտցրեց, մենք չհապաղեցինք «կողմնորոշվել»: Իհարկե մի փոքրիկ տարբերությամբ. նախ մոռացանք, որ տարադրամի վաճառքի իրական բորսա չունենք, մեր բանկային համակարգը չի համապատասխանում միջազգային պահանջներին (եւ՛ իր կառուցվածքով, եւ՛ իր տեխնիկական զինվածությամբ), որ տարադրամային գործարքներ իրականացվեն փոխանցումով, այլ ոչ բացառապես կանխիկով: Իսկ պարտադրել, որ տարադրամը (կանխիկը) անպայման գրանցվի, դա արդեն պատրանքների ոլորտից է, բազում ճանապարհներ կան ու դեռ կհայտնագործվեն նման պատրանքից խուսափելու համար:

Մեր պայմաններում իրականությունը տրամաբանական քայլ էր թվում, նախ գործարկել ֆոնդային բորսա, ապա նաեւ, դրա հետ միասին հարց է դրվում տարադրամային բորսան կյանքի կոչել, որտեղ պետք է կունենա օտարերկրյա դրամարկղի առ ու վաճառք (ինչպես Ռուսաստանում), եւ այդպիսով լուծվի կոնվերտացիայի խնդիրը: Իսկ եթե հնարավոր ընդդիմախոսները հարց տան, թե՝ եթե այդպես է, ապա ինչու՞ էր պետք անպայման տանել դրամի արժեզրկմանը, առայժմ ի պատասխան կարելի է ասել, որ մենք պատրաստ էինք նման տրամաբանական քայլի վաղուց «տեխնիկապես», իսկ պատրաստ չէինք «տնտեսապես» (ինչպես եւ մի շարք այլ քայլերի դեպքում):

Հաջորդ փաստարկն առնչություն ունի հարկերի խնդրին: Երբ ակնհայտ դարձավ, որ հարկերը բարձր են ու չեն խթանում ձեռնարկատիրությանը, սկսվեց դրանց նվազեցման քաղաքականությունը: Երբ պարզվեց, որ չափից ավելի բարդ է հարկման մեխանիզմը, սկսվեցին դրա պարզեցման միտումներ դրսեւորվել: Երբ հարկահավաքների ու ստուգողների բազմազանությունն ու խառնակությունն սկսեցին ճնշել գործարարությանը, սկսվեց դրանք սահմանափակելու քաղաքականությունը:

Եվ մի՞թե պետք է քննադատել իշխանության մի մարմնի, որը հասկանալով (լավ է ուշ, քան երբեք), որ պետական գանձարանը համալրելու լավագույն միջոցը ոչ թե հարկերը բարձրացնելն է, այլ հարկատուների թվաքանակն ավելացնելը, բարենպաստ պայմաններ է ստեղծում ձեռնարկատիրության զարգացման համար: Նույնն էլ ներմուծման եւ արտահանման մաքսերի առնչությամբ: Երբ պարզվեց, որ մենք «իրավունք չունենք» առնելու այնքան, որքան արտադրում ենք եւ արտահանում, անմերձելի դարձավ սննդամթերքի ներմուծման վրա մաքսերը «զրոյականացնելու» հետ մեկտեղ, արտահանման գործարքների խթանման անհրաժեշտությունը: Իսկ եթե մի քիչ ուշացավ նման քաղաքականությունը, ապա դա թերեւս հարկ է բացատրել նման «տրամաբանական» քայլի հետաձգմամբ: Իսկ եթե այդ ընթացքում ոմանք գոյություն պահպանելու համար ստիպված էին իրենց տասնյակ տարիների կուտակածից հրաժարվել, ապա նման կորուստները վերականգնելի են, եւ ողբերգություն պետք չէ սարքել, քանի դեռ իրար չեն կտորում:

Իհարկե, տարօրինակություններ էլ կան եւ դեռ կլինեն, ինչպես եւ սխալներ, որոնցից, ինչպես իմաստությունն է ասում՝ երաշխավորված է լոկ նա, ով ոչինչ չի անում: Մեր դեպքում դրանք հաճախ շուկայի իրադրությանն անհարմար արձագանքելու հետեւանքներն են, մի բան, որը նոր երեւույթ է մեզ համար: Ներկայումս, ճիշտ արձագանքել, թե սխալ, դա խնդրի այլ կողմն է, եւ ինչպես երեւում է, էական չէ մեր պարագայում՝ անցումային փուլում: Առարկայացնելու համար ասվածը բերենք պահանջարկ-առաջարկ հարաբերակցության վրա ազդելու նպատակով վերջերս 50 տոննա կարագ եւ 20 տոննա շաքարավազ շուկայականից անհամեմատ ցածր գնով ազատ վաճառքի հանելու որոշումը: Անտարակույս, շուկայական տնտեսավարման փորձի պակասով եւ շուկայի օրենքներին անտեղյակությամբ պետք է բացատրել այն մոլորությունը, որ շուկայական գնի կեսին չհավասարվող գնով ապրանքը վաճառքի հանելով՝ ուզում էինք ազդել շուկայական գների վրա: Գների միջեւ եղած տարբերությունը շատ փոքր սահման պետք է ունենա եւ առաջարկն ընդհուպ մոտենա պահանջարկին, որպեսզի ինչ-որ հավասարակշռության ակնկալիքներ լինի տածել: Չմոռանանք, որ մեր դեպքում, ասենք, կարագի պահանջարկը ոչ 50 էր, ոչ 100, ոչ էլ 49 տոննա: Սակայն այսուհանդերձ պետք է արձանագրել, որ վիճակի ըմբռնման փորձեր արվել եւ արվում են: Հետո ի՞նչ, որ ստացված արդյունքն ու ակնկալիքները «քիչ» տարբեր են ստացվել, որն էլ ստիպել է եւս մեկ անգամ ճիշտ արձանագրել իրադրությունն ու դադարեցնել «ազատ» վաճառքը (նշված մթերքներն ու առաջին անհրաժեշտության ապրանքները կտրոններով բաշխելու համար): Չէ՞ որ յուրաքանչյուր անձին տրվելիք 5 տուփ լուցկին, 200 գրամ կարագը, կես կիլոգրամ բրինձը եւ, անկասկած, դեռեւս պահպանվող 350 գրամ հացը որոշակիորեն կբավարարեն ազգաբնակչության յուրաքանչյուր շնչի պահանջմունքը... առնվազն մեկ ամիս: Իսկ հիմա դարձյալ ինչ-որ բան կստացվի մարդասիրական ճանապարհով, ինչ-որ բան կվաճառենք (օրինակ՝ կոնյակ), տեղը ինչ-որ բան կբերենք ու... կբաշխենք: Եվ իհարկե, ներկայումս «ներմուծվող ապրանքների առաջարկի էական կրճատում չկա», ուղղակի գնողունակ պահանջարկն է նվազել, որը պետք է հասկանալ թերեւս այս կերպ՝ չքավորների բանակն է համալրվելու միտումներ դրսեւորում: Սակայն, այսուհանդերձ ի՞նչ հուսալիության մասին կարող է խոսք լինել, ո՞վ ասաց, թե... Չէ, ապրելն ավելի հեշտ է:

Սակայն քնարական զեղումներից վերադառնանք տնտեսականին: Վերցնենք մասի փափագն դարձած տարադրամի խնդիրը, որն այնքան պետք է մեզ հայկական դրամը գերարժեզրկումից պաշտպանելու համար: Իհարկե հայկական դրամի ու դոլարի առաջին փոխարժեքն այնքան էլ «լավ» չէր սահմանված: Հետո ի՞նչ, որ նախորդ պետական պաշարների մթերքներից «ազատվելու» պես հաշվի չէր առնված «պահանջարկի» ուժը, տարադրամի շուկայի օրենքները, ապրանքների ներկրման, դրամի փոխարկելիության հետ կապված խնդիրները Հայաստանում (կամ, գուցե հակառակը): Ո՞վ կարող է պնդել, թե ոչինչ չի արվել, «ելքեր» չեն փնտրվել: Իսկ հիմա, երբ իրականությունը ցույց տվեց պետության կողմից ցածր գնով դոլարի վաճառքի ապարդյունությունը, անհեռանկարությունը, արդեն առաջարկվում է հակառակ գործընթացն սկսել՝ պետական կուրսը շուկայականից բարձր սահմանել, այդպիսով ուղղել տարադրամի հոսքը «սեւ» շուկայից դեպի պետական բանկ, եւ անկասկած վերջը տալ մյուս հրեշի՝ տարադրամի «սեւ» շուկայի: Իհարկե, համոզվելու համար, որ սկզբնական դոլարը 15 դրամ փոխարժեքը ցածր է շուկայականից (ասել է թե՝ իրականից), պետք է նախ սահմանել ու հետեւել շուկայի «վերաբերմունքին»: Եվ (ավելի քան մեկ շաբաթ) համոզվելով, որ այն ցածր է, նկատի ունենալով այն, որ չունենք անհրաժեշտ տարադրամային պաշարներ, նոր միայն անցնել լողացող կուրսին: Եվ ինչպես ցույց են տալիս «կառավարության դիտարկումները» տարադրամի շուկայական փոխարժեքի դեպքում է, որ վաճառողների ու գնորդների թիվը հավասարվում է, ու սկսվում է ռեզերվների ռեալ ավելացումը, սա տնտեսական պարզ քաղաքականություն է, որի վարման նպատակահարմարությունն անհրաժեշտորեն ծագել է արդեն: Ահա կենտրոնական բանկին աշխատանքի ճակատ: Եվ հետո, անկախ ամեն ինչից, չէ՞ որ կառավարությունն զգուշացրել էր դեռ ժամանակին, որ «հնարավոր է ազգային դրամի փոխարժեքի անկանխատեսելի անկում»: Այս մասին է, որ չգիտես ինչու մոռանում են բոլորը եւ հիշում միայն իրենց հաճո, լսողություն շոյող խոստումները: Այո, երբ որ հանրապետությունն ինվեստիցիոն վարկեր ստանա եկող տարի, եւ այն էլ բացառապես կառավարության ջանքերով, այն ժամանակ ոչ ոք չի հիշի այս օրերն ու այս ջանքերը:

Եվ երկու խոսք էլ բանկերի առնչությամբ: Երբ պարզ դարձավ, որ ամենատարբեր «ինվեստիցիոն» ընկերությունները դեպոզիտներ են հավաքում ազգաբնակչությունից եւ գրավով վարկեր են տրամադրում ու այդպիսով ոչ միայն մեծ շահույթներ ստանում, այլեւ արգելք դառնում պետական բանկային համակարգ շարժվող դրամի ճանապարհին, մեր բանկերին էլ իրավունք վերապահվեց նույն կերպ ավանդներ ընդունել ու տալ: Ընդ որում շահաբաժիններ սահմանելու հարցում եւս նախաձեռնությունը թողնվեց բանկերին: Բայց... միջոցառումը մի քիչ ուշացել էր: Նախ այն պարզ պատճառով, որ բոլոր «ազատ» միջոցները ներգրավված էին արդեն մասնավորների կողմից, եւ հետո արժեզրկման սուր ընթացքն ու մակարդակը «խլելով» փողից նրա կուտակման գործառույթը, գործնականում անէացրել էր խնայողություններ անելու հնարավորությունն ու նպատակահարմարությունը, եւ, իհարկե ամեն ինչից զատ ուղղակի օրվա հացը նույնիսկ միջին եկամուտ ստացող զանգվածից սկսեց խլել ամբողջ դրամը:

Արժեզրկման վարգի պայմաններում, անտարակույս, անընդհատ վերանայման կարիք ունեն բանկային հաշվարկային, վերաֆինանսավորման տոկոսները: Չէ՞ որ ակնհայտ է դառնում պետության ֆինանսական կեղեքումը, երբ բանկը վարկ է տալիս ասենք 200 տոկոսով, իսկ ինֆլյացիայի տարեկան տոկոսը անցնում է 1000-ից: Եվ թող ամենայնի, կառավարությունը շատ լավ գիտե այս մասին, չէ՞ որ տարին արդեն վերջանում է եւ մեր ֆինանսավարկային քաղաքականության «մերկությունը» առավել եւս ընդգծվել է դրամի սրընթաց արժեզրկման ֆոնի վրա:

Թեման խիստ ուշագրավ է եւ կարելի է շարունակել ու շարունակել: Սակայն ընթերցողի համբերությունը չչարաշահելու համար ամփոփենք ամենակարեւոր հարցերից մեկի նշումով: Երբ ոմանք առանց պատասխանատվության նշույլի անգամ քննադատում են ու քննադատում, ասենք կառավարությանը, պետբանկը, հարկ է հիշեցնել նրանց, որ մոռանում են Գերագույն խորհրդի, նրա հանձնաժողովների մասին: Եվ իհարկե, ամենակարեւորը, մեր դժբախտությունների մեջ ամենամեծ մեղավորի մասին, որը չի ուզում հասկանալ, չի ուզում վստահել, չի ուզում այլեւս ըմբռնել. նրան միայն մի հարց է հուզում՝ անընդհատ եւ այլեւս՝ ինչպե՞ս վերապրել այս ձմեռ, ինչպե՞ս հասնել գարուն, որ...

Չէ, ինչ ուզում է անեն ու առավել եւս՝ անեն, ժողովուրդներն այդքան հեշտությամբ չեն հայտնվում աշխարհի քարտեզներից, որ այդքան հեշտությամբ ... չհասնեն գարուն: Ուղղակի պետք է մի վերջին անգամ էլ ըմբռնել, որ առանց սրան-նրան քննադատելու, ավելի հասանելի կլինի այդ բաղձալի գարունը: Ուղղակի չարժե այդչափ դժվարությամբ ձեռք բերված էներգիան վատնել անարդյունք ու անհետեւանք քննադատության վրա:

ՄԱՐԱՏ ԲԵԿՅԱՆ

Դեսպան Ռ. Շուգարյանի նամակը «Նյու Յորք Թայմզում»

1988 թ. աղետալի երկրաշարժի 5-րդ տարելիցի առթիվ, Մ. Նահանգներում եւ Կանադայում Հայաստանի դեսպան Ռուբեն Շուգարյանը նամակ է հղել մեծազդեցիկ «Նյու Յորք Թայմզ» թերթում, հիշեցնելով, որ երկրաշարժից 5 տարի հետո Հայաստանը շարունակում է կարիքը զգալ համաշխարհային օգնության:

Թերթի դեկտեմբերի 2-ի համարում լույս տեսած նամակը միջազգային հանրությանը հիշեցնում է, որ երկրաշարժը խլել է 25 հազար զոհ, անտուն է թողել կես միլիոն մարդ եւ կործանել Հայաստանի արդյունաբերական կարողության 30 տոկոսը: «Այսքան կորուստների դարմանումը կարելի դարձավ ամերիկյան կառավարության, քաղաքացիների եւ միջազգային համայնքի մյուս անդամների ցուցաբերած աննախընթաց օգնության շնորհիվ», գրում է դեսպանը, առանց հաշվի առնելու իրեն (եւ աղետի գոտու բնակչությանը), թե աղետի հետեւանքները դեռեւս շատ հեռու են դարմանված լինելուց, մինչ ամերիկյան կառավարության կողմից 1988 թ.-ին եղած օգնությունը (5 միլիոն դոլլար) իսկապես ճղճիմ էր եղել:

«Մինչ մեր երկիրը ցնցվում էր երկրաշարժից, գրում է դեսպանը, ժողովրդավարության եւ անկախության ուժերը ցնցում էին հայկական քաղաքական համայնապատկերը: Եւ այժմ, կես տասնամյակ հետո, Հայաստանն ազատ, ժողովրդավարական պետություն է, մոտավորապես 4 միլիոն բնակչությամբ, ազատ-շուկայական տնտեսությամբ, անկախ դրամանիշով, քաղաքական ու սոցիալական դրությամբ, որը երաշխավորում է ամբողջական ազատություններն ու իրավունքները: Հաջորդ տարի հայերը քվեատուփի պիտի ներկայանան եւ վավերացնեն այդ բոլոր բարեփոխումներն ամրագրող մի նոր սահմանադրություն»: (Այստեղ էլ, ինչպես կտեսնի ընթերցողը, գործ ունենք արտաքին սպառման համար շրջանառության դրված չափազանցությունների եւ անճշտությունների հետ:)

Նամակի 2-րդ մասը, անխուսափելի մասը, հատկացված է Ղարաբաղյան հարցին եւ հատկապես՝ պարտադրված շրջափակմանը: «Հակառակ այն փաստին, գրում է դեսպան Շուգարյանը, որ Հայաստանն այդ հակամարտության կողմ չի հանդիսանում, Թուրքիան եւ Ադրբեջանը, բացահայտորեն ոտնահարելով միջազգային օրենքը, շրջափակում են հաստատել ցամաքային մեր երկրի դեմ: Չունենալով ելքի ճանապարհներ, երկաթուղի եւ դեպի Հայաստան նավթատարներ, անմիջականորեն անհրաժեշտ վառելիքի եւ սննդեղենի մատակարարումները խեղդվում են, եւ Հայաստանի բոլոր ջանքերը՝ կերակրելու, հագցնելու եւ տաքացնելու երկրաշարժի աղետյալներին, ինչպես նաեւ ռազմակոծ Լեռնային Ղարաբաղից եւ Ադրբեջանից փախած գաղթականներին, լրջորեն վտանգված է»:

Վերջում, հաստատելով թե Հայաստանն ամուր հանձնառու է մնում հակամարտության խաղաղ կարգավորմանը, ՀՀ դեսպանը տարածաշրջանում բոլոր ժողովուրդների միջեւ խաղաղության եւ ներդաշնակության համար անհրաժեշտ է համարում, որ համաշխարհային հասարակությունը դարձյալ օգնություն փութացնի Հայաստան այնպես, ինչպես արեց 5 տարի առաջ, մեր մեծ ողբերգության առթիվ: ■

Իսրայելն Ադրբեջանին օգնում է դեղամիջոցներով: Բաքվի Բինա օդանավակայան ժամանեց մարդասիրական օգնություն Իսրայելից: Ստացվել էին ՄԱԿ-ի մանկական ֆոնդի գծով դեղամիջոցներ: Ադրբեջանում Իսրայելի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Էլիյիգեր Յոքվասը լրագրողներին հայտնեց, որ այս գործողությունը Ադրբեջանի մարդասիրական օգնություն ցույց տալու Իսրայելի կառավարական ծրագրի մի մասն է: Ադրբեջանի առողջապահության փոխնախարար Չեմֆիրա Հուսեյնովան հայտնեց, որ բեռն ամբողջությամբ փախստականների երեխաների համար է: Բեռը դիմավորում է նաեւ Ադրբեջանում ՄԱԿ-ի մշտական ներկայացուցիչ Սահմուդ ալ Սայիդը:

ՍՆԱՐՔ

digitised by A.R.A.R.@

Մերձ. Արեւելք

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅՈՒ՞Ն, ԹԵ ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐՍԿՍՈՒՄ

Գազայից եւ Երիքովից իսրայելական զորքերի դուրսբերումը հետաձգելը հղի է լուրջ հետեւանքներով, որոնց պատասխանատվության մեծ մասն ընկնում է Իսրայելի վարչապետ Ռաբինի ուսերին։ Եթե նա իրոք մտադիր է վերջ տալու արաբական հողերի 26-ամյա զավթման իր քաղաքականությանը, ապա ճանապարհի այս հատվածում նա չպետք է երկմտի կամ դանդաղի։ Ինչքան ձգձգվի զավթված հողերից դուրս գալու ընթացքը, այնքան բարդանալու է իրադրությունը՝ վտանգելով անգամ մեծ ջանքերի գնով ձեռք բերված ցանկալի խաղաղության համաձայնությունը։

Ռաբինը փորձում է արդարանալ, ասելով, որ նշված թվականը բոլորովին էլ «սրբազան» մի տարեթիվ չէ, որ անդրդվելի պահանջվի։ «Դուրսբերման ավարտելու համար տրված է ընդամենը չորս ամիս եւ հետագայում կորցրած ժամանակի փոխարէն կարելի է լրացումներ կատարել», ասում է նա։ Բայց մի՞թէ հարցն այդքան պարզունակ է։ Չմոռանանք, որ խաղաղության բանակցությունները միշտ էլ շատ «փխրուն» եւ անորոշ ծրագրեր են, որոնք կարող են «միս ու արյուն» առնել, եթե նվիրվածությամբ ու հավատով մոտենան հարցին։ Այլապես այն կարող է խորացնել թշնամանքը եւ նոր թափ հաղորդել ռազմական գործողություններին։

Այսպիսի նախանշաններ արդեն առկա են։

«The Economist» հանդեսի դեկտեմբերի 10-ի համարում զետեղված զույգ հոդվածները տեղեկացնում են, որ երկկողմ հրաձգությունները անընդհատ են այնպիսի խմբավորումների կողմից, որոնք փորձում են տապալել ամբողջ խաղաղության ծրագիրը։ Չորս ամսվա անցման շրջանը խիստ վտանգավոր ժամանակահատված է։ Համասի նարտնյորդների եւ մահմեդական Ջիհադի կողմից Գազայի հատվածում եղած հարձակումներն անսպասելի չէին, ըստ իսրայելյան կառավարության աղբյուրների։ Սակայն բանակը, նրանց խոստովանությամբ, շատ ուժգին էր վերաբերվել դրանց։ Արդյունքում Ֆաթահի խմբավորման ղեկավարներից մեկի սպանությունն էր, որը դեմքերից մի քանի ժամ առաջ հանձնել էր զենքը եւ ներում ստացել իսրայելցիների կողմից։ Անմիջապես հետո փոխհրաձգությունը զարգացել էր, ցուցարարները փողոց էին դուրս եկել եւ քաոսային վիճակ ստեղծել Գազայի հատվածում, ու այս օրերին պետք է, ըստ պայմանագրի, խաղաղ կերպով իսրայելյանից անցներ պաղեստինյան իրավասության ներքո։

Դեմքից երկու օր հետո, մինչ [illegible] շրջանում հանդարտությունը վերականգնելու փորձեր էին կատարվում եւ բանակցություններ տեղի ունենում Ֆաթահի ղեկավարների հետ, 14-ամյա մի պաղեստինցի սպանվեց՝ եւ տասնյակ ուրիշներ վիրավորվեցին՝ մի ավելորդ անգամ յուղ լցնելով կրակի վրա։ Հաջորդ օրը Համասի զինվորները գործի անցան՝ վրեժ լուծելու համար։ Արագընթաց մեքենայի միջից նրանք կրակ բացեցին Երուսաղեմի հյուսիսում գտնվող Էլ-Բիրա քաղաքի մոտ անվադող փոխելու մտադրությամբ կանգնած մի քանի իսրայելցիների վրա։ 24-ամյա մի կին տեղն ու տեղը սպանվեց, երեք տղամարդիկ վիրավորվեցին, որոնցից մեկն այնուհետեւ մահացավ։ Արատավոր շրջանն սկսեց գործել. այս անգամ էլ իսրայելցի վերաբնակիչները վրիժառության կոչեր արեցին։ Նրանք դեկտեմբերի 2-ին դեպի Արեւմտյան ափ տանող բոլոր մայրուղիները փակեցին։ Օգտվելով խաղաղության պայմանագրի տրամադրություններից, Ջուդիայի եւ Սամարիայի շրջանային խորհուրդները, որոնք ներկայացնում են արդեն իսկ գոյություն ունեցող 130 ավանները, որոշում են ընդունել կառուցելու եւս 130 բնակավայրեր այդ շրջանում։ Եթե վերաբնակիչներին իրենց նախկին բնակավայրերը փոխադրելու ջանքերը չիրականանան եւ յուրաքանչյուր սպանված իսրայելցու փոխարէն նոր բնակավայրեր ստեղծելու մոլուցքով տարված իսրայելցիները անտարբեր իրենց դիրքերն այնտեղ զավթված հողամասերում, ապա դժվար թե խաղաղության ձայնը տեղից շարժվի։ Ինչքան իրադրությունն այդ տարածքում լարված մնա, այնքան դժվար է լինելու իրականացնել ցանկալի համերաշխությունն ու համագոյակցությունը։ Մոտ ապագայում սպասվում է ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերի այցը Երուսաղեմ, Դամասկոս եւ շրջանի այլ մայրաքաղաքներ։ Նախագահ Քլինթոնը հատուկ հասկացրել է Ռաբինին եւ Ասադին, որ իրենցից շատ բան է կախված բանակցությունները հաջող ավարտի հասցնելու համար։ Նա հույս է հայտնել, որ Ռաբինը կկարողանա ելք գտնել, քանի դեռ տաք է իսրայելա-պաղեստինյան երկաթը։ Բայց չէ՞ որ այն երկար ժամանակ չի կարող տաք մնալ, երբ սառելու վտանգն արդեն իսկ կախված է օդում։

Իսկ կայունացման բնագավառում որոշման սպասող հարցերը դեռ բավական շատ են։ Դրանցից նշենք հետեւյալները. ՊԱԿ-ի շտաբկայանը պետք է տեղադրված լինի փոքրիկ անապատային մի քաղաքում, թե՞ դեպի Երուսաղեմ տարածվող մի ամբողջ շրջանում։ Ինչպիսի՞ն պետք է լինի վերահսկողությունը սահմանային կետերում։ Որտե՞ղ պետք է տեղակայվեն իսրայելյան բանակայինները։ Ինչպիսի՞ ժամկետներում պետք է ազատ արձակվեն այն 13 հազար պաղեստինցիները, որոնք դեռեւս գտնվում են իսրայելյան բանտերում։ Այս բոլոր հարցերն իրար հետ սերտ կապակցված են եւ խաղաղության ընդհանուր գործընթացի անխուսափելի բաղադրամասերն են։ Եթե արագորեն եւ բարեխղճորեն լուծվեն դրանք, եթե դրանցում բարի կամեցողության ոգին տիրապետի, ապա աշխարհի այդ տարածքում իրոք վերջնականապես կհաստատվի այնքան երկար սպասված խաղաղությունը։

Պատրաստեց
ՀԱԿՈԲ ՃՈՒԼԻԿՅԱՆԸ

Պանամա

Ամերիկյան ներխուժման տարելիցը

Պանամայում տարբեր կերպ է ընկալվում ամերիկյան ռազմական ներխուժման չորրորդ տարեդարձը։ Այն ժամանակ, երբ կառավարության անդամները նախագահ Գիլերմո Էնդարայի ղեկավարությամբ հայտարարություններ են անում, թե ինչ հաջողությունների է հասել երկիրը Նորիեգայի վարչակարգի տապալումից հետո, ընդդիմությունը պանամացիներին կոչ է անում հիշել «ներխուժման անմեղ զոհերին»։ Դեկտեմբերի 20-ը հայտարարված է պաշտոնական «գիտակցման ազգային օր»։ Իշխանությունների հրամանով փակ են բոլոր պետական ձեռնարկությունները։ «Դեկտեմբերի 20-ի զոհերի» հանձնաժողովի ակտիվիստները երկուշաբթի առավոտյան Պանամայի մայրաքաղաքում զանգվածային ցույց կազմակերպեցին։ Մասնակիցները պաստառներ էին տանում «մարիոնետային կառավարության» հասցեին մեղադրանքներով եւ չորս տարի առաջ զոհված մարդկանց հատուցման պահանջներով։ Պանամայի եպիսկոպոս Մարկոս Մակգրաթը նախագահ Էնդարային կոչ արեց հանդես գալ ամերիկյան ներխուժման մասին անկեղծ զեկույցով, նշելով, որ այն պատճառ է հանդիսացել հարյուրավոր անմեղ զոհերի, կառավարության տապալման, մոտ 30 հազար մարդ եւ միջին ձեռնարկատերերի սնանկացման։ Եպիսկոպոսը հայտարարեց, որ պանամական ժողովուրդը, ինչպես եւ ողջ աշխարհը պետք է իմանա Վաշինգտոնի ձեռնարկած ռազմական գործողությունների իրական պատճառները եւ ունենա ներխուժման հետեւանքների վերաբերյալ լրիվ տեղեկատվություն։ Իսկ ԱՄՆ-ի հարավային հրամանատարությունն այլ կերպ նշեց «Արդար գործ» պայմանական անվանմամբ գործողության տարելիցը։ Հրամանատարության ներկայացուցիչ գնդապետ Ռիչարդ Օ'Կոնորը հայտնեց, որ հունվարի 1-ից մեկ ամսվա ընթացքում Պենտագոնը Պանամայից դուրս կբերի իր 1500 զինվորներին։ Այս գործողությունը կատարվում է համաձայն մինչեւ 2000 թվականը ամերիկյան բոլոր ռազմական օբյեկտները Պանամայից հանելու ժամանակացույցի։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Գերմանիա

Հարձակում Գերմանիայի նախագահի վրա

Անցյալ հինգշաբթի Համբուրգի կենտրոնում Ֆեդերատիվ Գերմանիայի նախագահ Ռիխարդ ֆոն Վայցզեկկերը հարձակման ենթարկվեց։

Այդ օրը երեկոյան քաղաքային ռատուշի մուտքին մոտեցավ Դաշնակցային Գերմանիայի նախագահի լիմուզինը։ Երբ նախագահն իր կնոջ հետ դուրս էր գալիս ավտոմեքենայից, ամբոխից նրանց մոտեցավ մի տղամարդ եւ «պարոն նախագահ, կարո՞ղ եմ Ձեզ մի երկու խոսք ասել» բառերն ասելով բռունցքով խփեց գերմանական պետության ղեկավարի երեսին եւ ցցեց գետին։ Հարձակվողը տեղն ու տեղը բռնվեց նախագահի պահապանների կողմից։ Ֆոն Վայցզեկկերին, որի քիթն ու շրթունքները ջարդված էին, տեղում տրվեց բուժօգնություն։ Չնայած վիրավոր լինելուն, նախագահը ներկա եղավ ներկայացմանը։ Դրանից առաջ նա Գերմանիայի արտաքին քաղաքականության մասին ելույթով հանդես եկավ Համբուրգի համալսարանում։

Միայն առավոտյան պարզվեց, որ չարամիտը քաղաքի 48-ամյա բնակիչ Հորսթ Ռեդլն էր։ Տեղի մամուլի տվյալների համաձայն Դաշնակցային Գերմանիայի նախկին ծանրամարտիկն է, 1975 թվականի ծանրքաշայինների չեմպիոնը։ Վերջին տարիներին նա դռնապան էր Սան Պաուլի նավահանգստային քաղաքում, որտեղ տեղակայված են բազմաթիվ բորդելներ, սեքս-շոպեր եւ գիշերային ակումբներ։ Հարձակվողի ծանոթները նրան գնահատում են որպես «հոգեպես անկայուն մարդ»։

Չարամտի գրպանում հայտնաբերվել էր մի թռուցիկ, ուր պնդվում էր, որ Վայցզեկկերը «նացիական» է եւ կապիտալիստ, որը Սադամ Հուսեյնի ծառայությունում է։ Տեքստի տակ ստորագրված է. «գործողություններին նացիստների դեմ»։

Ոստիկանությունում հարցաքննման ժամանակ Ռեդլը հայտարարեց, որ ցանկանում էր բանտարկվել։ Այդ տարօրինակ ցանկությունը նա բացատրեց դատավարության ժամանակ նացիստական Գերմանիայում ֆոն Վայցզեկկերների ընտանիքի դերի մասին պաշտոնապես արտահայտվելու ցանկությամբ։ Մի ամբողջ գիշեր տեւած հարցաքննությունից հետո կալանավորը կանգնեց Համբուրգի վարչական դատարանի բժշկական փորձագետի առջեւ, որը պետք է եզրակացություն տար նրա հոգեկան լիարժեքության մասին։ Այնուհետեւ կվճռվի հանցագործին բանտարկելու անհրաժեշտության հարցը։

Նախագահ ֆոն Վայցզեկկերի վրա հարձակումը Գերմանիայում առաջացրեց առաջատար քաղաքագետների պահպանման մանրազնին անհրաժեշտության մասին բանավեճ։

Համբուրգի ներգերատեսչական գերատեսչությունը մերժեց իր դեմ գերմանական որոշ թերթերի հարուցած մեղադրանքներն այն սխալների վերաբերյալ, որոնք թույլ են տրվել պետության ղեկավարի անվտանգության ապահովման հարցում։ Քաղաքագետների 100 տոկոսանոց պահպանումն ապահովել անհնարին է, հայտարարեց քաղաքային կառավարության անդամ Դիրկ Ռայմերսը։ Այնպիսի հանրահայտ քաղաքագետներ, ինչպիսին է Ռիխարդ ֆոն Վայցզեկկերը, չեն ցանկանում մշտապես շրջապատված լինել ոստիկանական շղթայով, ասաց նա։

Մինչ այդ, գերմանական հայտնի քաղաքագետների վրա ահաբեկչական հարձակումները մի անգամ չէ, որ կատարվել են, սկսած 1949 թվականից։ Հարձակման էին ենթարկվել Դաշնակցային Գերմանիայի նախկին նախագահ Գուստավ Հայնեմանը, դաշնակցային նախկին կանցլերներ Կոնրադ Ադենաուերը, Կուրտ Կիզինգերը, Լյուդվիգ Էրհարդը եւ Վիլլի Բրանդը։ Ամենալուրջ մահափորձերը, որոնք քիչ էին մնացել ավարտվեին ողբերգությամբ, տեղի են ունեցել 1990 թվականին Սաար հողի վարչապետ, գերմանական սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Օսկար Լաֆոնտենի եւ ԳԴՀ ներքին գործերի նախկին նախարար, Բունդեսթագում ՔԴՄ/ՔՍՄ խմբակցության այժմյան նախագահ Վոլֆգանգ Շոյբլեի նկատմամբ։

Այժմ այդ ցուցակը լրացվեց Ռիխարդ ֆոն Վայցզեկկերի անունով, նշում է արեւմտագերմանական մամուլը։

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ
Փարիզ

Պակիստան

Քաղաքական բարքեր

Պակիստանի վարչապետ Բենազիր Բհուտոյի 63-ամյա մայր Նուսրաթ Բհուտոն որոշել է իր դստերը դաշտ տալ կառավարող Պակիստանի ժողովրդական կուսակցության նախագահի պաշտոնի համար։

Կուսակցության կենտրոնական գործադիր կոմիտեի վերջին նիստում այդ պաշտոնին ընտրվել էր Բենազիր Բհուտոն։ Դրանից առաջ այդ պաշտոնն զբաղեցնում էր իր մայրը՝ 1979 թվականին գեներալ Զիյա ուլ Հակի կողմից սպանված Պակիստանի նախկին վարչապետ Զուլֆիքար Ալի Բհուտոյի այրին։

Մինչեւ վերջին ժամանակներս այս երկու կանայք՝ մայրը եւ դուստրը, խաղաղ գոյակցում էին կուսակցության ղեկավարությունում։ Սակայն կուսակցությունում իշխանության նկատմամբ իր պահանջը ներկայացրեց վարչապետի կրտսեր եղբայր Մուրթազա Բհուտոն։ Հոր սպանվելուց հետո նա հեռացավ երկրից եւ պայքարի մեջ մտավ Զիյա ուլ Հակի վարչակազմի դեմ։ 1981 թվականին պակիստանյան դատարանը նրան հեռակա դատապարտեց երկարատեւ բանտարկության։ Մայրը հովանավորեց որդու քաղաքական պատվախնդրությունը։ Դեռ գտնվելով վտարանդիության մեջ, նա իր թեկնածությունն առաջադրեց ընտրություններին։ Մայրիկի օգնությամբ նրան ընտրեցին Սինդ գավառի օրենսդրական ժողովում։ Մուրթազա Բհուտոն ստիպված վերադարձավ Պակիստան։

Բենազիր Բհուտոն դեմ էր եղբոր վերադարձին, նրան համարում քաղաքական մրցակից, իսկ նրա մայրը գտնում է, որ ըստ մուսուլմանական ավանդույթների, Պակիստանի ժողովրդական կուսակցության մեջ, որը հիմնել է իր ամուսինը, ղեկավարության ժառանգելը պատկանում է ոչ թե իր դստերը, այլ որդուն։ Հազիվ ոտք դնելով հայրենի հողին Մուրթազա Բհուտոն հայտնվեց բանտում։

Ժամանակավորապես ազատվելով եղբորից, Բենազիր Բհուտոն կուսակցության մեջ հեղաշրջում կատարեց դառնալով նրա լիիշխան նախագահը։ Նուսրաթ Բհուտոն կուսակցության նախագահի վերընտրությունը գնահատեց «որպես ոչ սահմանադրական»։

Հնդկական մամուլից

digitised by A.R.A.R.@

ՌՈՒԻՍԱ ՄԿՐՏՉՅԱՆ. «ԵՍ ՇԱՏ ԵՐԳԵՐ ՈՒՆԵՄ ԵՐԳԵԼՈՒ»

Հատուկ էստրադային այս սիրված երգչուհու համար երգեր են գրել Առնո Բաբաջանյանն ու Ռոբերտ Ամիրխանյանը, Մելիք Մավիսակալյանն ու Ռոբերտ Ածեմյանը: Շատերն են հիշում 1975-ին լեհական Սոպոտ քաղաքում կայացած միջազգային երգի փառատոնը, որտեղ Ռուիսան արժանացավ երկրորդ մրցանակի: Քչերը գիտեն, սակայն, որ նա ավարտել է Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի դաշնամուրային բաժինը եւ երկար տարիներ երգելուն զուգընթաց դաշնամուրի դասեր է վարել ու այսօր էլ շարունակում է դասավանդել Բաբաջանյանի անվան երաժշտական մանկավարժական ուսումնարանում: Էստրադային երգի երկրպագուների հիշողության մեջ թարմ են նրա շատ կատարումներ: Գոնե ինձ համար առ այսօր անմոռանալի ու չգերազանցված է Ալեքսեյ Հեքիմյանի «Զյունապատ» («Սնեգոպադ») խորիմաստ երգի նրա արտասովոր կատարումը:

Ռուիսա Մկրտչյանին հանդիպեցի դեռեւս Գյումրի ուղեւորվող ավտոբուսում. հրավիրված էր մասնակցելու «Շիրակ» հեռուստաընկերության բարեգործական համերգ-մարաթոնին: Նկատելի էր հուզված էր, այս քաղաքում չէր եղել ավերիչ երկրաշարժից հետո: Իսկ ես, իմ հերթին, հանկարծակի զարմացա՝ տեսնելով նրան մեր մեջ, մեր կողքին: Ու առաջին հարցս ծնվեց ինքնաբերաբար.

– Որտեղ եք ծնվել այստե՞ղ:

– Արտասահմանյան ուղեւորություններ շատ եմ ունեցել, տարին մի քանի անգամ, բայց դրսում, ուրիշ ժողովրդի մեջ ապրելու միտք երբեք չի առաջացել: Ճիշտ է, այնտեղ ամեն ինչ լավ է, բայց, ի վերջո, քոնը չէ եւ երբ ուրախանում ու հրճվում էլ ես, ապա լրիվ օտարի պես: Դրսում, իրոք, ամեն ինչ շատ լավ է, այնտեղ քեզ պարզապես մարդ ես զգում, բայց երեւի թե արմատներս շատ խորն են բնակավայրը փոխելու համար: Անգամ երկարատեւ ուղեւորությունների ժամանակ, երբ դրանք տեւում են 2-4 ամիս, աչքիս այլեւս ոչինչ չի երեւում: Առաստղում առավոտը 15-20 օր հետո շատ սովորական է դառնում եւ մնում է կարոտը միայն հայրենիքի, հարազատներիս նկատմամբ, անգամ այն վասի նկատմամբ, որ շրջապատում է մեզ բոլորիս: Այստեղ շատ ավելի հոգեկան լիցք կա, որից ես բավարարվածություն եմ զգում:

– Իսկ ինչո՞վ եք զբաղված այժմ, արդյոք նյութեր ունենո՞ւմ եք:

– Այստեղ ես նյութեր չեմ ունենում, ուղղակի հնարավորություններ չկան: Հիշում եմ անցած տարվա ամառնային նկարահանումները, երբ մենահամերգ էին ուզում նկարել: Ես հրաժարվեցի: Պատկերացրեք, ծննդյան կենդն, տրանսպորտի բացակայության պայմաններում, ես պետք է բարձրանայի հեռուստակայան, հետո նորից իջնեի: Միայն բարձրանալս երեք ժամ տեւեց, իսկ նկարահանման հաջողության համար զոհել մեջքի հանգիստ ու անվրդով լինելս: Դրա համար ես էլ շատ հետաքրքրված չեմ լինում համերգների կազմակերպմանը: Մյուս կողմից հիմա կարծես ոչ մեկին ոչինչ պետք չէ: Մեր եթերն այնքան է տոգորված ցածրորակ երաժշտությամբ, որ ես սարսափում եմ: Վերջերս էր, օրինակ, տեղի ռաբիս երգիչներից մեկը, որ ժամանակին տեղափոխվել էր արտասահման եւ կրկին հայրենիք եկել հյուրախաղերի արդեն որպես սփյուռքահայ երգիչ, հրավիրվել էր ստուդիա եւ նրա հետ հարցազրույց էին պատրաստում: Եթերն ուղղակի լի է զանազան կլկլոցներով, ուստի ես չեմ ցանկանում նման հեռուստահաղորդումների մասնակցություն ունենալ: Հիմա կամ ամերիկյան երաժշտություն է հաղորդվում, կամ ռաբիս: Զուտ հայկականը շատ է պակասում: Մինչդեռ մենք ունեցել ենք հայկական լավ էստրադա, լավ երաժշտություն:

Ինչ վերաբերում է ինձ, ապա ես բավարարություն եմ զգում արտասահմանյան հյուրախաղերում: Արտասահմանն իմ նկատմամբ, բարեբախտաբար, դեռ չի կորցրել հետաքրքրությունը: Եվ այն, ինչ որ այստեղ պետք է անեի, դրսում եմ անում: Ես երգում եմ, բայց արտասահմանում:

– Ի՞նչ կասեիք այսօրվա մեր երիտասարդ երգիչ-երգչուհիների մասին:

– Իմ կարծիքով, մենք ունենք լավ երիտասարդ ուժեր: Բայց ինձ երբեմն այնպես է թվում, որ երբ մի կոմպոզիտոր, ասենք, մի երգչի համար որեւէ երգ է գրում, մյուսները մի տեսակ հետ են քաշվում, կարծես նա դառնում է այդ կոմպոզիտորի սեփականությունը: Իմ ժամանակ այդպես չէր, երգչուհին բոլորի համար էր:

– Իսկ ի՞նչ ծրագրեր ունեք:

– 1981-ից սկսած երգացանկումս էստրադայինից բացի ունեմ ժողովրդական երգեր: Սիրում եմ երգել Սայաթ-Նովա: Ունեմ հրավերներ Ֆրանսիայից, Անգլիայից, առաջիկա մայիսին մեկնելու եմ Արաբական Միացյալ Էմիրություններ: Ձայնագրություններ, նախկինի համեմատ, զգալի քիչ եմ անում: Հուսանք, քիչ-քիչ ամեն ինչ իր հունի մեջ կընկնի:

Երգչուհին օրերս վերադարձավ Սիրիա կատարած համերգային շրջագայությունից: Առջեւում նոր հյուրախաղեր են:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

Լոնդոն

«Միսս Լիբանանը» չի ցանկանում վերադառնալ հայրենիք

«Ես չեմ ցանկանում վերադառնալ Լիբանան, որովհետեւ այնտեղ ինձ [illegible]», «Ալ-Հայաթ» թերթին տված հարցազրույցում հայտարարեց Լոնդոնում գտնվող գեղեցկության լիբանանյան թագուհի Հալա Թուրքը: Նրա անհանգստությունները զուրկ չեն հիմքից. Լիբանանի գլխավոր դատախազը բավարարել է բանտարկել դեռաշի եռու-հրաշքին, ինչպես նաեւ «Միսս Տիեզերք» ընտրության միջազգային կոմիտեի լիբանանյան ներկայացուցիչ Անտուան Մաֆուդին: Այդ վճռի պատճառն այն է, որ վերջերս հարավաֆրիկյան Յոհանեսբուրգ քաղաքում կայացած «Միսս Տիեզերք» մրցույթում Հալան լուսանկարվել էր իսրայելցի գեղեցկուհի Թամարա Պորաթի հետ: 22-ամյա լիբանանուհին բացատրում է իր «մեղքը», պնդելով, որ սկյալ դեպքում խոսքը ոչ թե խզելի առջեւ հատուկ կեցվածք ընդունելու մասին է՝ լուսանկարիչն ուղղակի հարմարեցրել էր պահը, երբ ինքը «ինչ-որ ակնթարթ» եղել էր իսրայելուհու կողքին»: Բացի դրանից, ասում է Հալան, ես չեմ հասկանում լիբանանյան իրավապահ մարմինների նման դաժան արձագանքի պատճառները, որոնք գործում են այնպես, իբր չեն նկատում, որ մեր կառավարությունը Իսրայելի հետ բանակցություններ է վարում, իսկ լիբանանյան ներկայացուցիչը սեղմում է իսրայելական վարչապետի ձեռքը:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մարգրեթ ֆոն Տրոտան հանդիսատեսին ներկայացրեց իտալական դատավորի մահվան եւ նրա այրու կյանքի պատմությունը: «Il lungo Silenzio» («Երկար լռություն») ֆիլմի հերոսը, որի դերը կատարում է Ժակ Պերրենը, մարմնավորում է մաֆիայի դեմ պայքարող անկաշառ դատավորներից մեկին: Տրոտայի հաջորդ ժապավենը Բեռլինի վերաբերյալ է՝ այն երկու մասի բաժանող պատի փլուզումից հետո:

Յոզեֆ Վիլսմայերը ավարտեց «Ստալինգրադ» ֆիլմի աշխատանքները: Հիմնական կադրերը նկարահանվել են Չեխիայում եւ Ֆինլանդիայում: Ժապավենը պատմում է 1942 թ. նոյեմբերին գերմանական զորքերի նահանջի մասին:

Պիտեր Գրինուեյի էկրանավորած պիեսի գործողությունները կատարվում են 15-րդ դարում: Նկարահանումները հիմնականում կատարված են 17-րդ դարի բարեկական մի շինության բեմում: «The Baby of Macon» ժապավենը մարդու ծննդյան գաղտնիքների վերաբերյալ է:

Լիլիանա Կավանիի նոր ավարտած ֆիլմը խուլ ու համրերի մասին է: Վերնագիրն է «Dove siete? Lo sono qui!»: Այն կոչված է հանդիսատեսի առջեւ բացելու ֆիզիկապես անլիարժեք մարդկանց հարուստ ներաշխարհը:

Հանրահայտ «Եվրոպա-Եվրոպա»-ի բեմադրիչ Ագնեշկա Հոլլանդը կինոարտադրիչ Ֆրենսիս Ֆորդ Կոպպոլայի օգնությամբ ավարտեց մանկական գրականության դասական Ֆրենսիս Բառնեթի «Խորհրդավոր այգին» գրքի էկրանավորումը:

Դովժենկոյի անվան կինոստուդիայում շարունակվում են «Դեկամերոն» ֆիլմի նկարահանման աշխատանքները: Խաբված ամուսինների դերում հանդես են գալիս Գեորգի Վիցինը եւ Արմեն Ջիգարխանյանը:

Լ. Լ.

Մոսկվա

Առնո Բաբաջանյանի երաժշտությունը

Մոսկվայում տեղի ունեցավ կոմպոզիտորին նվիրված հուշ-երեկո

Չարագործ ճակատագիր ինչու՞ է այդքան ծնահաճ եւ անխիղճ, գրում է մոսկովյան «Կուլտուրա» թերթը: Արժանի մարդուն կփայփայի, կգերմացնի, կբարձրացնի, իսկ այնուհետեւ անաղարտորեն վաղ, դաժանորեն հավերժություն կտանի: Իսկ մարդիկ այնպես են ստեղծված, որ մեր հիշողությունից արագորեն է ջնջվում եւ՝ վատը, եւ լավը: Եվ մոռացված է այն ամենը, ինչ մեզ բոլորիս երբեմն ուրախացնում էր:

Ճակատագիրը նման դաժանությամբ վարվեց Առնո Բաբաջանյանի հետ: Վաղ, չափազանց վաղ զարգացավ նրա տաղանդը առատորեն տրված բնության կողմից, եւ վաղ հեռացավ կյանքից: Իսկ նրա տաղանդը բարձր տաղանդ էր: Առնոյի բախտը բերել էր նաեւ ուսուցիչների հարցում՝ կոմպոզիտորական գծով՝ ինքը՝ Շեբալինը, դաշնակահարայինի՝ Իգումնովը: Նա իր ուժերը փորձեց սիմֆոնիկ եւ կամերային ժանրերում, եւ ինչ որ սկսում էր Առնո Բաբաջանյանը՝ նրան ամենուրեք ուղեկցում էր հաջողությունը:

Այնուամենայնիվ, նրան համաժողովրդական ճանաչում բերեց երգը: Նրան ավելի շատ գիտեր եւ սիրում էր հանրությունը երգերից, որոնք ակնթարթորեն դառնում էին հանրաճանաչ, երբ հնչում էին բաբաջանյանական երգերի լավագույն կատարող Մուսլիմ Մագոմաեւի կատարմամբ:

«Դժվար է ասել, գրում է թերթը, դրա պատճառն է անմիջ պատերազմը, որ բաժանեց երկու ժողովուրդներին իրենց «անկյուններով», կամ մի այլ բան, սակայն այսօր չեն հնչում այն անգին մեղեդիները ոչ ձայնասկավառակներից, ոչ մագնիտաֆոնային գրառումներից: Սակայն չէ՞ որ նրանք «չքաղաքացին», չծերացան, չկորցրեցին իրենց բարությունը եւ գրավչությունը հակառակ ամեն տեսակ նորաձեւությունների»:

Ավաղ, նույնիսկ Միությունների տան Սյունազարդ դահլիճում (որը, ի դեպ, ցույց տվեց, որքան շատ բարեկամներ ունի այդ երաժիշտը, որքան խորն են գնահատում նրա արվեստը) տեղի ունեցած երեկոն նույնիսկ կարճ ժամանակով չվերադարձրեց նրա երգային հարստությունները: Ծրագիրն ընդգրկում էր միայն «լրջմիտ» երաժշտություն՝ տարբեր ժանրերի սիմֆոնիկ դրվագները, գործիքային կոնցերտները, ցնցող գեղեցկությամբ մեներգ-վոկալիզները:

Որտե՞ղ էին գիտեին մենք այս հեղինակին, բացականչում է «Կուլտուրան»: Սակայն չէ՞ որ նրա ստեղծագործական ֆանտազիան լայն ընդգրկում ուներ, նա կարողանում էր իր ունկնդիրների հետ խոսել պարզորեն, ի սրտե, զգացական «համատարությամբ» հանճարեղ օգտագործելով ժամանակակից բառապաշարը եւ չկորցնելով խոսքի ազգային բնույթը:

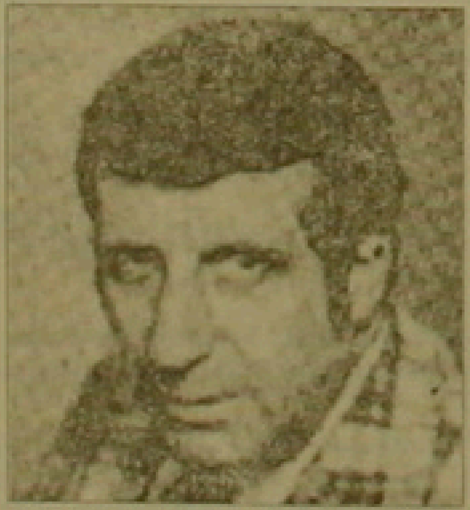

Շնորհակալություն այս ծրագրի կազմակերպիչներին, շնորհակալություն նրա բոլոր մասնակիցներին, սակայն առանձնահատուկ հիացմունք առաջացրեց երգչուհի Արաքս Դավթյանը եւ պատանի, բազում մրցույթների դափնեկիր դաշնակահար, տասնմեկամյա Միքայել Բալյանը: Շնորհակալություն, գրում է «Կուլտուրա» թերթը: ■

Ո՞վ կլինի իսլամականների հաջորդ զոհը

Եգիպտոսի պաշտպանության նախարարությունից հայտնել են, որ երեկ երեկոյան, այդ երկրի Ասիութ քաղաքում մի խումբ անհայտ զինյալներ ռումբ նետելով ոստիկանական մի գեներալի ավտոմեքենայի վրա՝ սպանել են նրան: Պայթյունի հետեւանքով զոհվել են նաեւ 9-ը եւ վիրավորվել 18 քաղաքացիներ: Գեներալ Մուհամեդ Դասեմ Թոիմի սպանության հետեւանքով ոստիկանությունը խիստ հսկողություն է սահմանել քաղաքում եւ շատ փողոցներում երթեւեկությունը արգելվել է: Մեկ այլ լուրում հայտնվում է, որ իսլամական արմատականները երկու օր առաջ Եգիպտոսում կատարված մի ոստիկանական սպայի սպանության պատասխանատվությունն իրենց վրա են վերցրել: Արմատականների հայտարարության մեջ ասվում է, որ այդ սպանությունն իրականացվել է իբրեւ դրանից մի քանի օր առաջ երեք արմատականների սպանության փոխհատուցում: Այդ հայտարարության մեջ ասվում է նաեւ, որ երեք սպանված արմատականներից մեկը՝ Մուհամեդ Համուդը, մի քանի սպաների հետ միասին մասնակցել էր ահաբեկչության ենթարկել Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքին:

Մեծ Եվրոպան միայն Ռուսաստանի հետ

Մոսկվայում բացվեց «Մեծ Եվրոպա» հանձնաժողովի լիագումար նիստը: Նախագահողը՝ հանձնաժողովի փոխնախագահ, Ռուսաստանի փոխվարչապետ Անատոլի Չուբայսն անդրադարձավ ռուսաստանյան ընտրությունների արդյունքներին, դրականորեն գնահատելով նոր ժողովրդավարական սահմանադրության ընդունումը: Իր աշխատանքի ընթացքում հանձնաժողովը կքննարկի աշխարհամասում Ռուսաստանի ինտեգրացման խնդիրները, կանդրադառնա տնտեսական հիմնահարցերին, կլսվեն նաեւ զեկուցումներ նվիրված ազգային փոքրամասնությունների եւ մարդու իրավունքներին:

Շեւարդնաձե. «Օտարերկրացիները հետաքրքրվում են Վրաստանի նավթով»

Անգլիացիները, ամերիկացիները եւ ավստրալացիները հետաքրքրվել են Վրաստանում նավթի արդյունահանման հնարավորությամբ, դեկտեմբերի 20-ին հայտարարեց Վրաստանի պետության ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն ավանդական ռադիոհարցազրույցում: Նրա կարծիքով, Թբիլիսիից ոչ հեռու նավթավերամշակման փոքր գործարանի կառուցումը թույլ կտար լուծել վառելիքի խնդիրը: Միաժամանակ Շեւարդնաձեն խոստովանեց, որ «Վրաստանը հսկայական պաշարներ ունի իր տարածքով տարանցման համար»: Նա ընդգծեց, որ առանց միջազգային կազմակերպությունների նոր վարկերի, այդ խնդիրը հազիվ թե հաջողվի լուծել:

Սնարկ

Վրաստանի կարծիքով հարկավոր է եռակողմ հանդիպում

«Միայն քաղաքական միջոցներով կարելի է լուծել Օսիայի խնդիրը», հայտարարեց Ցխինվալի շրջանում Վրաստանի պետության ղեկավարի լիազոր, պետնախարար Օմար Էլոշվիլին: Նրա կարծիքով, հարկավոր է վրացական, օսական եւ ռուսական կողմերի հանդիպում, որն ամենայն հավանականությամբ տեղի կունենա ԱՊՀ-ին Վրաստանի պաշտոնական անդամակցությունից եւ ռուս-վրացական երկկողմ պայմանագրի վավերացումից հետո: Պետնախարարը հայտնեց, որ ներկայումս Ցխինվալի շրջանում իրադրությունը համեմատաբար կայուն է: «Բարեբախտաբար, դեկտեմբերի սկզբներին եղած առանձին բախումները չվերածվեցին ռազմական հակամարտության», ասաց Էլոշվիլին:

Սնարկ

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի հոսք

Հարձակում ավտոբուսների տերերի վրա

Երկուշաբթի օրը Աթենքում ոստիկանության հարձակման հետեւանքով սպանվել է ավտոբուսի մեկ տեր, մի քանի մարդ վիրավորվել է: Գործը տեղի է ունեցել ավտոբուսների հավաքակայանի վրա, որտեղ բարիկադավորվել էին ավտոբուսների գործադուլավոր տերերը եւ նրանց ընտանիքների անդամները: Ոստիկանության հատուկ ջոկատները կիրառել են արցունքաբեր գազ, բայց նրանց հաջողվել է «ազատել» գործադուլավորների գրաված 5 հավաքակայաններից միայն 3-ը: Մնացած երկուսում ավտոբուսների սեփականաշնորհման վերացման դեմ բողոքող գործադուլավորները սպառնում են այրել բոլոր մեքենաները, եթե ոստիկանությունը հարձակում ձեռնարկի: Ավտոբուսների տերերը, որոնք մեքենաները գնել են նախորդ կառավարության սեփականաշնորհման ծրագրի շրջանակներում, պահանջում են չեղյալ հայտարարել ավտոբուսները պետությանը վերադարձնելու օրենքը, որը խորհրդարանում անցկացրել է սոցիալիստների նոր կառավարությունը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Կազմակերպական հարցեր ԱՊՀ-ում

Դեկտեմբերի 22-23-ը Աշգաբադում ԱՊՀ պետությունների պաշտպանության նախարարների խորհրդի նիստում կքննարկվեն ԱՊՀ միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարության վերակազմակերպման հարցեր: Ինչպես հայտնեցին ԱՊՀ միության զինված ուժերի հանրային լրատվության կենտրոնում, օրակարգում է նաեւ կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրի կատարման մեխանիզմի եւ կոլեկտիվ խաղաղարար ուժերի համաձայնագրի կատարման ընթացքի քննարկումը: ԱՊՀ երկրների ռազմական գերատեսչությունների ղեկավարների նիստին կմասնակցի Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար, բանակի գեներալ Պավել Գրաչովը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Միջակ ամերիկացու բյուջեն

Վիճակագրական վերջին տեղեկությունների համաձայն, միջակ ամերիկացուն հաջողվում է «սեւ օրվա» համար խնայել իր վաստակի ընդամենը 2,6 տոկոսը: Ամենից շատ փող է կլանում բնակարանը՝ 28 տոկոս: Եկամուտների 9,2 տոկոսը ծախսվում է հարկերի վրա: Ամերիկացին եւս մոտ 8,1 տոկոս է վճարում կենսաթոշակային եւ տարբեր ապահովագրական հիմնադրամներին: Տրանսպորտային ծախսերին ընկնում է բյուջեի 15,4 տոկոսը, սննդին՝ 12,6, հագուստին՝ 5 տոկոսը: Առողջապահական ծախսերը կազմում են 5, զվարճանքները՝ 4,4 տոկոս: Կրթության, նվիրատվությունների, ծխախոտի եւ այլ կարիքների համար ծախսվում է 9,1 տոկոս:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

Բելառուսում գործազրկության մակարդակը բարձր է

Մասնագետների կարծիքով, Բելառուսում աշխատանքի շուկան ձեւավորվում է ինքնաբերաբար, քանի որ երկրի տնտեսության մեջ կառուցվածքային նկատելի փոփոխություններ չեն կատարվել: Արդեն այսօր գործազրկության մակարդակը կազմում է 1,2 տոկոս: Դա ամենաբարձր ցուցանիշն է ԱՊՀ պետությունների մեջ, բացառությամբ Հայաստանի: Աշխատանքի որոնման խնդրին հատկապես հաճախ են բախվում ուսումնական հաստատությունների շրջանավարտները: Օրինակ, միայն Մինսկում ավելորդ են 2,5 հազար ինժեներներ, 1000-ից ավելի տեխնիկներ, ավելի քան 300 տնտեսագետներ եւ նույնքան էլ մաթեմատիկոսներ, այլ մասնագիտությունների տեր մարդիկ: Միեւնույն ժամանակ քաղաքի զբաղվածության ծառայությունն այս տարի արձանագրել է 1300 գործազուրկ շրջանավարտների: Նրանց կեսին ավելին ավարտել են բուհեր, մեկ քառորդը՝ տեխնիկումներ, ավելի քան 15 տոկոսը՝ ուսումնարաններ: Ծառայությունը կարողացել է աշխատանքի տեղավորել ընդամենը 286 մարդու:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ՖՈՒՏԲՈԼԻ ՖԵԴԵՐԱՑԻԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Ժան Ֆուրնե-Ֆայարը, ինը տարի գլխավորելով այդ երկրի ֆուտբոլի ֆեդերացիան, հրաժարական տվեց իր նախագահական պաշտոնից: Ըստ Ֆուրնե-Ֆայարի, ինքը զոհ է դարձել իր դեմ կազմակերպված ֆրանսիական հեռուստակայանների եւ թերթերի արշավներին, բայց ճշմարիտ պատճառները մնում են Ֆրանսիայի հավաքականի վերջին անակնկալ անհաջողությունները: Երբ խաղացողները իրենց անհաջող ելույթների համար պատժվում են, զրկվելով խաղերին մասնակցելու իրավունքից, ղեկավարները դրանց համար վճարում են պաշտոններից զրկվելով: Այսպես, մի քանի օր առաջ Ֆրանսիայի ազգային հավաքականի ավագ մարզիչ Ժերար Ույեն ստիպված եղավ հրաժարվել իր պաշտոնից: Դրան հետեւեց նաեւ Ժան Ֆուրնե-Ֆայարը, որը միակ ճիշտ քայլն էր: Երբ, 1984 թ. դեկտեմբերի 22-ին Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախկին նախագահ Ֆերնանդ Սաստը ղեկը հանձնում էր Ժան Ֆուրնե-Ֆայարին, Ֆրանսիայի հավաքականն արդեն բարդ խնդիրների շեմին էր: Իսկ երբ 1986 թ. Ֆրանսիայի հավաքականի առաջատար խաղացողներ Բոսիսը, Տիգանան, Բատիստոնը, տարիքի պատճառով թողեցին ասպարեզը, նրանց արժանի փոխարինողներ չգտնվեցին: Ֆուրնե-Ֆայարը նախընտրեց իր անհաջողությունները ուրիշների վրա բարդել: Նա թիմից հանեց Ֆրանսիայի հավաքականի մարզիչ Հանրի Միշելին: Վերջինիս փոխարինեց հանրահայտ Միշել Պլատինին: 1988 թ. Ֆրանսիայի հավաքականը նախ դուրս մնաց Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ խաղերից, իսկ 1990 թ. աշխարհի առաջնության խաղերից: Երկու մեծ անհաջողությունները ցնցեցին ողջ Ֆրանսիան: Նույնը կրկնվեց նաեւ 1992 թ. Եվրոպայի առաջնության ժամանակ: Մի խոսքով, Ֆուրնե-Ֆայարի ղեկավարած տարիների ժամանակ Ֆրանսիայի հավաքականը միմիայն անհաջողությունների էր մատնվում: Չհաշված 1986 թ. աշխարհի առաջնությունը: Ժան Ֆուրնե-Ֆայարի գլխավոր անհաջողությունները սկսվեցին 1992 թ. մայիսի 5-ից: Այդ օրը Կորսիկայի «Ֆուրիանի» մարզադաշտի մեջ Ֆրանսիայի գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ խաղից առաջ մեծ վթար տեղի ունեցավ, որի հետեւանքով զոհվեցին 15 ֆուտբոլասերներ: Ժան Ֆուրնե-Ֆայարը Լիսաբոնում, ուր մասնակցում էր ՈՒԵՖԱ-ի խորհրդակցություններից մեկին, հայտարարեց. «Ես մարզադաշտի աշխատող չեմ... Եւ Ֆրանսիայի ֆեդերացիան մեղավոր չէ, եթե մարզադաշտի կառույցները վատ վիճակում են»: Բայց ժողովուրդը եւ հանրային կարծիքը ուրախ չէր Ֆուրնե-Ֆայարի «անտեղի եւ անպատասխանատու» հայտարարությունից: Միակ դրական քայլն այն էր, որ Ֆուրնե-Ֆայարի օրոք սպասվող 1998 թ. աշխարհի առաջնությունում կազմակերպելու արտոնությունը: Վերջերս, «Վալանսիեն»-«Օլիմպիկ» հանդիպման հետ կապված եւ մեծ աղմուկ հանած սկանդալից հետո նույնպես Ֆուրնե-Ֆայարը ճիշտ կեցվածք չընդունեց: Նրա միակ ցանկությունն էր կառչել իր պաշտոնին: ՖԻՖԱ-ի գլխավոր քարտուղար Յոզեֆ Բլատերն այս առթիվ հայտարարեց. «Ֆրանսիական ֆուտբոլի համբավը ընկավ, պետք է Ֆուրնե-Ֆայարին եւ իր ընկերներին դեպի քարտ ցույց տալ»:

Բուլղարիայի հավաքականի հարձակվող Կոստադինովի մեկ հաղթական հարվածը Ֆրանսիայի հավաքականի դարպասին վերջ դրեց Ֆուրնե-Ֆայարի նախագահության օրերին: «Հեռանում եմ խիղճս հանգիստ», լրագրողներին տված իր վերջին մամուլի կոնֆերանսում հայտարարեց Ֆուրնե-Ֆայարը, որին անվանում են պարոն «Վթար»: Մինչեւ 1994 թ. փետրվարի 19-ը նոր ընտրությունների օրը, նրա պաշտոնը ժամանակավորապես պետք է զբաղի Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախկին նախագահ, 77-ամյա Ժակ Ջորջը: ■

Յուրի Սեդիխը եւ Նատալյա Լիսովսկայան վտարանդի

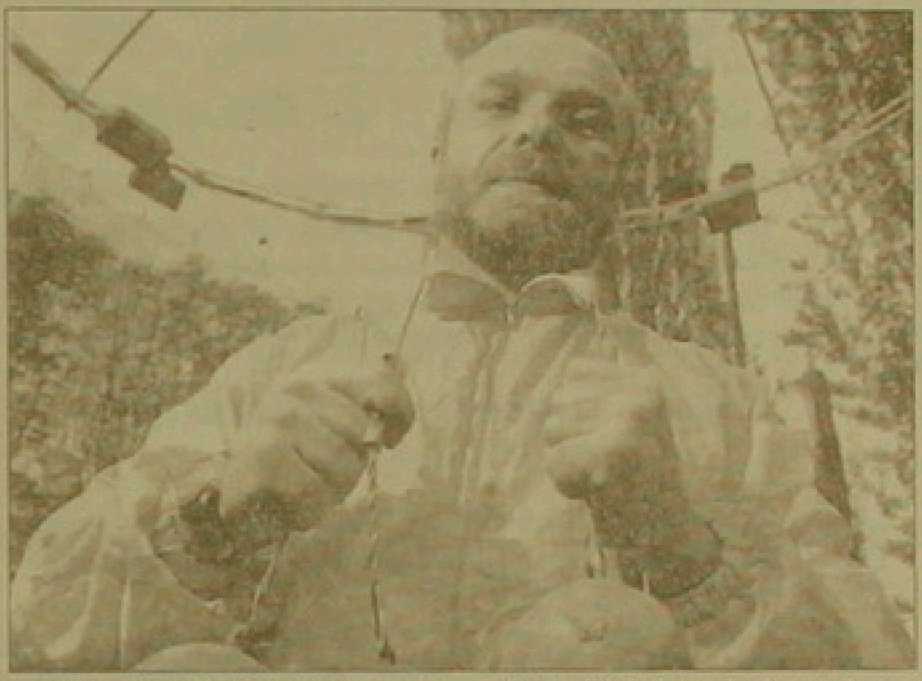

Նախկին ԽՍՀՄ անվանի թեթեւատլետ, 1976 եւ 1980 թթ. օլիմպիական խաղերի մրցանակակիր չեմպիոն Յուրի Սեդիխը եւ իր տիկինը, ոչ պակաս անվանի Նատալյա Լիսովսկայան, որը 1988 թ.-ին դարձել էր Սեուլյան օլիմպիադայի չեմպիոն, արտագաղթել են երկրից եւ երկու տարուց ավելի է, ինչ հաստատվել են Փարիզի մոտակայքում գտնվող Սեն Բրյուկ քաղաքում, ուր մարզում են ֆրանսիացիներին: Նրանք իրենց աշխատանքի համար ստանում են համեստ աշխատավարձ, ունեն մի տուն եւ մեկ ավտոմեքենա: Յուրի Սեդիխը, որը ժամանակին ֆրանսիացիների հետ խոսում էր միայն անգլերեն, կարճ ժամանակում սովորել է ֆրանսերեն եւ պատրաստում է ֆրանսիացի առաջատար չեմպիոններ իր մարզաձեւում: Մինչեւ 1992 թթ. ամուսին չեմպիոնները դեռ ուզում էին նորից հաստատվել Մոսկվայում, բայց նույն թվականի Բարսելոնյան օլիմպիադայից հետո նրանք մեծ վճիռ ընդունեցին Ռուսաստանի թեթեւատլետիկայի ֆեդերացիայի հետ, նրանց Բարսելոն չհրավիրելու համար: «Ես 1991 թ. Խորհրդային Միության միակ չեմպիոնն էի, որ չհրավիրվեցի մասնակցելու օլիմպիական խաղերին, հայտարարում է Յուրի Սեդիխը եւ ավելացնում, ես իմ տեղը պետք է գրավեի Բարսելոնում: Ինձ հետ ֆեդերացիայի ղեկավարներն ազնիվ չվարվեցին: Սեդիխը հայտարարում է նույնպես, որ ինքն իր անձնական միջոցներով, այնուամենայնիվ, ճամփորդել է Բարսելոն: Բայց նա բնակվում էր օլիմպիական մայրաքաղաքից 150 կմ հեռու գտնվող մի հյուրանոցում եւ, մարզադաշտ գնալու տոմս չունենալով, մրցումներին հետեւում էր հեռուստացույցով: «Նատալյան այդ առթիվ մեծ սկանդալ արեց եւ օլիմպիական խաղերի շեմին, վիրավորված լինելով, ինքն էլ հրաժարվեց բարսելոնյան խաղերից», ավելացրեց Սեդիխը: 37-ամյա Յուրին եւ 31-ամյա Նատալյան դեռ մտադիր չեն թողնել մրցասպարեզը եւ պատրաստ են հանդես գալ ֆրանսիական դրոշի տակ: «Պետք է մասնակցենք 1995 թ. աշխարհի առաջնություններին եւ 1996 թ. Ատլանտայում կայանալիք օլիմպիական խաղերին, հայտարարում է Սեդիխը, եւ ավելացնում, բայց ոչ Ռուսաստանի հավաքականի կազմում»: Սեդիխը մտադիր է դիմել ֆրանսիական կառավարությանը այդ երկրի քաղաքացիություն ստանալու համար:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՁԱՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

Աշխարհի գավաթ-94

Ներկայացնում ենք մասնակիցներին

ՇՎԵԴԻԱ

Տարածությունը՝ 450 000 քառ. կմ
Բնակչությունը՝ 8 600 000
Մայրաքաղաքը՝ Ստոկհոլմ
Ֆեդերացիան հիմնադրվել է 1904 թ.
Միջազգային ֆեդերացիայի անդամ է 1904 թ.
Ֆուտբոլով զբաղվում է 188 100 մարդ
Ակումբների թիվը՝ 3430
Աշխարհի առաջնություններին մասնակցել է 8 անգամ (31 խաղ, 11 հաղթանակ, 6 ոչ-ոքի, 14 պարտություն, գնդակները 51-52)
Լավագույն ելույթը՝ 1958 թ. աշխարհի առաջնության եզրափակիչի մասնակից (Բրազիլիա՝ 2-5)
15-րդ առաջնության ընտրական փուլում ընդգրկված էր եվրոպական 6-րդ խմբում, որտեղ մրցակիցներն էին Բուլղարիայի, Ֆրանսիայի, Ավստրիայի, Ֆինլանդիայի եւ Իսրայելի հավաքականները:

Արձանագրել է հետեւյալ արդյունքները.

Շվեդիա-Ֆինլանդիա	1-0, 3-2
Շվեդիա-Բուլղարիա	2-0, 1-1
Շվեդիա-Իսրայել	3-1, 5-0
Շվեդիա-Ֆրանսիա	1-2, 1-1
Շվեդիա-Ավստրիա	1-0, 1-1

Եվրոպական 6-րդ ընտրական խմբի ամփոփիչ աղյուսակը

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Շվեդիա	15	10	6	3	1	19-8
2. Բուլղարիա	14	10	6	2	2	19-10
3. Ֆրանսիա	13	10	6	1	3	17-10
4. Ավստրիա	8	10	3	2	5	15-16
5. Ֆինլանդիա	5	10	2	1	7	9-18
6. Իսրայել	5	10	1	3	6	10-27

Հավաքականի ավագ մարզիչն է Թոմաս Սվենսոնը (Շվեդիա)

Հավաքականի կազմը.

դարպասապահներ

Ռավելլի, Լ. Էրիկսոն

պաշտպաններ

Անդերսոն, Բյորկլունդ, Յ. Էրիկսոն, Էրլինգմարկ, Լյունգ, Յ. Նիլսոն, Ռ. Նիլսոն

կիսապաշտպաններ

Էկլունդ, Գրեն, Կասասարակ, Լիմպար, Ռեհն, Շվարց, Թերն

հարձակվողներ

Բրոլին, Դալին, Էկստրոմ, Ինգեսոն, Պետերսոն, Լանդբերգ:

Վիճակագրություն

Ֆուտբոլի Հայաստանի առաջնությանը մասնակցել են

4. ՀԱԸՄ (ԵՐԵՎԱՆ) 20(80)

Գլխավոր մարզիչներ
ԽՈՐԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
ԳԵՎՈՐԳ ՊԱՊՅԱՆ,
ԼԵՎՈՆ ՅԱԲԼՈՒԿՅԱՆ

Դարպասապահներ

Արթուր Ավագյան 20(-9), Արմեն Ավագյան 7(-17).

Պաշտպաններ

Արմեն Գալստյան 25, Սարգիս Հովսեփյան 24(2), Արթուր Ասոյան 17, Արմեն Սարգիսյան 11(1), Կամսար Հարությունյան 6

Կիսապաշտպաններ

Սուրեն Չախալյան 25(4), Սերժան Պողոսյան 20(3), Վարդան Մինասյան 18(2), Հայկ Գեւորգյան 16, Սարգիս Նազարյան 16, Խորեն Հովհաննիսյան 6(5)

Հարձակվողներ

Գեղամ Հովհաննիսյան 27(26), Վաղարշակ Ավետիսյան 27(10), Արմեն Ավետիսյան 26(13), Հայկ Սարգսյան (Ա) 23(10), Արմեն Սանամյան 16(4), Ալբերտ Աճեմյան 7, Արմեն Պապօղլյան 4

5. ՎԱՆ (ԵՐԵՎԱՆ) 21(71)

Գլխավոր մարզիչներ
ԱՐՍԵՆ ՉԻԼԻՆԳԱՐՅԱՆ,
ԷԴԻԿ ԱՍՈՅԱՆ

Դարպասապահներ

Վաղարշակ Շահնազարյան 24(-39), Ռոբերտ Մանուկյան 2(-3)

Պաշտպաններ

Կարեն Բալաբեկյան 27(1, -2), Արա Ասոյան 25, Գագիկ Ավագյան 22(2), Մհեր Գասպարյան 21, Սամվել Մելքոնյան 14, Արամ Դավթյան 9, Թորգոմ Մարկոսյան 3

Կիսապաշտպաններ

Հակոբ Տեր-Պետրոսյան 22(12), Գեւորգ Գասպարյան 18(2), Գեւորգ Կարապետյան (Ա) 14(4), Հովիկ Գեւորգյան 9, Բագրատ Պետրոսյան 7(1), Արամ Գալստյան 3

Հարձակվողներ

Արա Եվդոկիմով 27(21, -2), Սահակ Ղալթաղչյան 25(6), Նվեր Խաչատրյան 25(6), Արմեն Խանամիրյան 21(15), Արա Ղազարյան 17(1), Սամվել Բաբայան 9.

6. «ՑԵՄԵՆՏ» ԱՐԱՐԱՏ 21(50)

Գլխավոր մարզիչ՝
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Դարպասապահներ

Աշոտ Դավթյան 21(-31), Գառնիկ Հովհաննիսյան 8(-19)

Պաշտպաններ

Էդիկ Խաչատրյան 27(2), Աբրահամ Աբրահամյան 25, Արայիկ Սարգսյան 24, Հովսեփ Դարագյոզյան 21, Անդրանիկ Մուրադյան 17, Սամվել Գեւորգյան 6

Կիսապաշտպաններ

Հրայր Առաքելյան 27(2), Կարեն Ասատրյան 24(3), Տիգրան Հովհաննիսյան 23(2), Էդիկ Մուրադյան 18(2), Արմենակ Աբրահամյան 12(4), Վաչագան Պետրոսյան 8, Արմեն Սարգսյան 5, Նորայր Աբրահամյան 2

Հարձակվողներ

Հովհաննես Թումբարյան 26(24), Նորիկ Հովսեփյան 24(5), Անուշավան Փահլեւանյան 22(6), Արտակ Ասատրյան 1

Պատրաստեցին
ՍԱՄՎԵԼ ՋԱՀԱՆԳԻՐՅԱՆԸ
եւ ԳԱԳԻԿ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆԸ

Բաժինը վարում է ՍԻՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

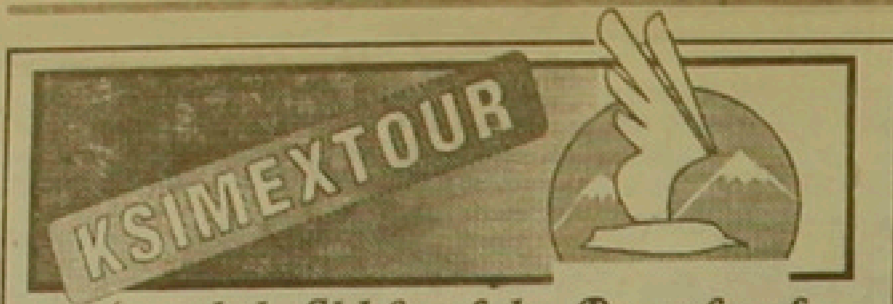

Հարգելի Տիկնայք եւ Պարոնայք

«Քսիմեքստուր-Երեւան» ֆիրման առաջարկում է նոր ուղերթներ հարմարավետ «Ֆյոդոր Շալյապին» ջերմանավով:

Հունական Ակրոպոլիս եւ եգիպտական բուրգեր, փարիզյան Մոնմարտր եւ իտալական կորիդա, հին Երուսաղեմ եւ ամստերդամյան կարմիր լապտերներ՝ այս բոլորը մեր շրջագայություններում:

1994 թ. շրջագայությունների ծրագիր

№	Ամսաթիվ	Շրջագայություն
№ 1	10.01-16.01	Օդեսա-Պիրեյ (Աթենք)-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 2	18.01-30.01	Օդեսա-Պիրեյ-Նեապոլ-Մալթա-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 3	01.02-05.02	Օդեսա-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 4	06.02-17.02	Օդեսա-Հայֆա-Աշդոդ (Երուսաղեմ)-Անթալիա-Ռոդոս-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 5	18.02-16.03	Օդեսա-Պիրեյ-Ջենովա-Հռոմ-Նեապոլ-Մալթա-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 6	07.03-23.03	Օդեսա-Նեապոլ-Բարսելոն-Վալենսիա-Ալիկանտե-Մալթա-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 7	24.03-08.04	Օդեսա-Պիրեյ-Ջենովա-Մարսել-Բարսելոն-Վիլֆրանժ (Նիցցա, Կաննը, Մոնտե Կառլո)-Մալթա-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 8	09.04-22.04	Օդեսա-Պիրեյ-Պորտ-Սաիդ (Կահիրե)-Հայֆա-Լիմասոլ-Ռոդոս) Ստամբուլ-Օդեսա
№ 9	23.04-10.05	Օդեսա-Պիրեյ-Նեապոլ-Բարսելոն-Պալմա-Դե Մալյորկա-Մալթա-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 10	11.05-04.06	Օդեսա-Պիրեյ-Նեապոլ-Կադիս-Լանսա Կրուս-Ֆունշալ (Իսպ.)-Կասաբլանկա-Ջիբրալթար-Բարսելոն-Մալթա-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 11	06.06-29.06	Օդեսա-Պիրեյ-Հռոմ-Բարսելոն-Ջիբրալթար-Լիսաբոն-Հավր-Փարիզ-Թիլբերի (Լոնդոն)-Ամստերդամ-Համբուրգ-Սանկտ Պետերբուրգ
№ 12	30.06-16.07	Սանկտ Պետերբուրգ-Կոպենհագեն-Օսլո-Ամստերդամ-Համբուրգ-Ստոկհոլմ-Հելսինկի-Սանկտ Պետերբուրգ
№ 13	17.07-09.08	Սանկտ Պետերբուրգ-Համբուրգ-Ամստերդամ-Թիլբերի-Հավր-Լիսաբոն-Ջիբրալթար-Բարսելոն-Հռոմ-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 14	10.08-25.08	Օդեսա-Պիրեյ-Բարի-Վենետիկ-Տրիեստ-Պուլա Կորֆու-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 15	26.08-11.09	Օդեսա-Պիրեյ-Չիվիտավեկիա (Հռոմ)-Ջենովա-Մարսել-Մալթա-Ստամբուլ-Օդեսա
№ 16	12.09-25.09	Օդեսա-Պիրեյ-Ալեքսանդրիա-Պորտ-Սաիդ-Լիմասոլ-Անթալիա-Ռոդոս-Ստամբուլ-Օդեսա

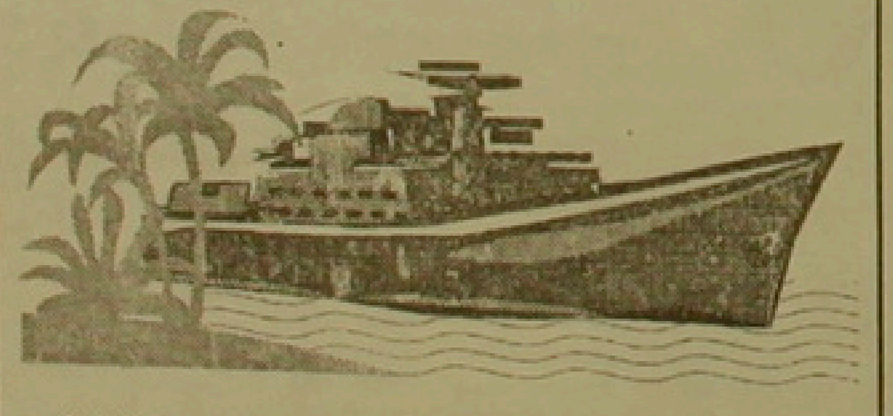

- «Քսիմեքստուր-Երեւան» ֆիրման կօգնի Ձեզ ձեւակերպել արտասահմանյան անձնագրեր եւ մուտքի վիզաներ
- «Քսիմեքստուր-Երեւան» ֆիրման տրամադրում է զեղչ մինչեւ 12 տարեկան երեխաներին-50 %, նորապսակներին, մեծական հաճախորդներին եւ անվանակոչիկներին-10 %
- «Քսիմեքստուր-Երեւան» ֆիրման ցանկության դեպքում ամրագրում է ավիատոմսեր մինչեւ Օդեսա եւ տեղեր հյուրանոցում:
- «Քսիմեքստուր-Երեւան» ֆիրման հույս ունի, որ Դուք, հարգելի բարեկամներ, մեր շրջագայությունների ընթացքում Ձեզ կզգաք ինչպես Ձեր տանը:

Հիշեք, որ զբոսանավը կյանք է:
Մեծ ջերմանավը՝ գեղեցիկ կյանք:
Դուք համաձայն ե՞ք: Եթե այո, ապա մինչ հանդիպում մեր շրջագայություններում:
Զանգահարեք եւ եկեք:

375025 ք. Երեւան, Կորյունի (Կիրովի) փող. 5, հեռ. 523-144

Կազմակերպությունը վաճառում է սիգարետներ

BT 22 դրամ
РОДОПИ 20դրամ
Նվազագույն խանակը 500 տուփ:

VICTORIA CONCERN
Հեռ. 52.49.68, 58.39.96

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության «Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերության տնօրինությունը հայտարարում է օդանավերի ուղեկցորդուհիների փաստաթղթերի ընդունելություն: Կարող են դիմել 18-28 տարեկան հաճելի արտաքին տվյալներով բոլոր այն աղջիկները, որոնք ազատ տիրապետում են հայերեն, ռուսերեն եւ որեւէ մեկ այլ օտար լեզվի: Անհրաժեշտ է ներկայացնել ծննդյան եւ կրթության վերաբերյալ վկայականների պատճենները, օտար լեզվի իմացությունը հաստատող փաստաթուղթ (առկայության դեպքում), տեղեկանք բնակավայրից, 2 լուսանկար (4-6), ցանկալի է նաեւ լուսանկար ամբողջ հասակով: Ընդունվել ցանկացողները կարող են դիմել դեկտեմբերի 10-ից հունվարի 20-ը հետեւյալ հասցեով՝ Սայաթ-Նովա 10, «ԼԵՎՈՆ ԹՐԱՎԵԼ» Երեւանի գրասենյակ, ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը՝ 10-17-ը:

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՅԻՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՁՄԵՌ-93-94 ԼԱՅՆԱԾԱՎԱԼ ԾՐԱԳԻՐԸ

SIGELLA

Ուշադրություն

«ՍԻԳԵԼԼԱ» ընկերությունը տեղեկացնում է բոլոր իր բաժանորդներին, որ «ԷՄԵԼԻԱ» վաուչերները հասցվել են Երեւան եւ բաշխվել ավանդատուներին: Դեկտեմբերի 22-ից մինչեւ 28-ը կազմակերպվում է վաուչերների ցուցահանդես-վաճառք, որտեղ բոլոր ցանկացողները կարող են ձեռք բերել վաուչերներ, ինչպես նաեւ ստանալ անհրաժեշտ կոնսուլտացիա, թողարկող գործարանի ներկայացուցչի կողմից:

Հիշե՛ք, որ ժլատը կրկնակի է վճարում:
Շտապե՛ք, Ձեր տրամադրության տակ է միայն 6 օր:

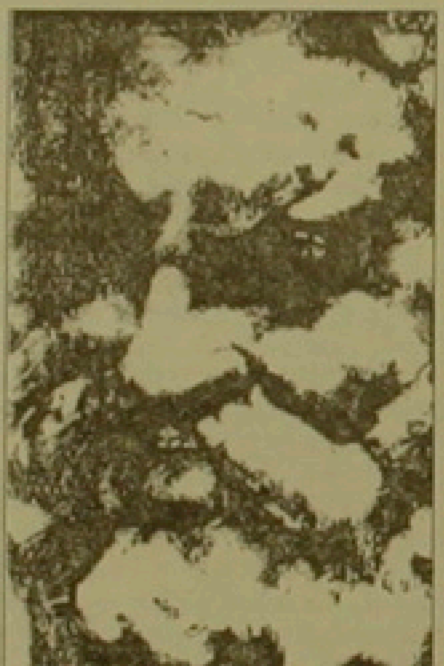

Աշխատանքի ժամերը, ամեն օր ժ. 10.00-16.00 առանց ընդմիջման:
Մեր հասցեն.
Պուշկինի փ. 3ա (Ժուռնալիստների տուն) Հեռ. 56-47-57

NORINVEST
Investment Financial Company
14 Abovian Str. Republic of Armenia

Հարգելի հաճախորդներ

NORINVEST

Ինվեստիցիոն-ֆինանսային Ընկերությունը

առաջարկում է իր փոխատուներին նոր նախագծեր
ԱՐՏՈՆՅԱԼ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ.

- ռեինվեստիցիաներ՝ հայկական դրամը վերահաշվարկելով ամերիկյան դոլարի կենտրոնական բաժնի կուրսով
- ինվեստիցիաներ հայկական դրամը վերահաշվարկելով ամերիկյան դոլարի՝ շուկայականից զգալիորեն գածր կուրսով
Դուք նաեւ կարող եք մասնակից դառնալ.
- հայկական դրամով կարճաժամկետ ինվեստիցիոն նախագծերի (արտոնյալ հավելավճարով)
- ինվեստիցիոն տարադրամային նախագծերի

Ձեզ սպասում են նաեւ ՇԱՀՈՒՄՆԵՐ (հայկական դրամով եւ տարադրամով) NORINVEST-ի ամենամսյա խաղարկությունում

Ինչպես միշտ մանրամասնություններին Դուք կարող եք ծանոթանալ Աբովյան 14, 100 սենյակ հասցեով: Հեռախոս՝ 561931

Լուրերի Հոսք

Չեչնիան խանգարում է օդային անվտանգությանը

Ռոյթըր գործակալությանը տված հարցազրույցում թռիչքների անվտանգության ապահովման ռուսաստանյան կենտրոնի փոխնախագահ Պոլկանովը հայտնեց, որ չեչենական քաղաքացիական եւ ռազմական ինքնաթիռների չթույլատրված թռիչքները Գրոզնու օդանավակայանից սպառնում են ողջ Հյուսիսային Կովկասի օդային անվտանգությանը: Նրա խոսքերով, Արաբական էմիրություններ եւ Ստամբուլ թռիչքների համար Չեչնիան օգտագործում է ուկրաինական եւ ադրբեջանական ինքնաթիռներ, սակայն երբեք չի տեղեկացնում ռուսական կողմին: Չնայած, ըստ ընդունված կանոնների, նա պարտավոր է ռուսաստանյան տարածքի վրայով թռչելու համար նախնական թույլտվություն ստանալ: Չեչենական ինքնաթիռները արհամարհում են ռուսաստանյան օդային դիսպետչերների հրամանները եւ առանց զգուշացման թռիչքի ժամանակ փոխում են օդային միջանցքները: Ռուսաստանի հակաօդային պաշտպանության պաշտոնյան հայտնեց, որ միայն այս տարի չեչենական ինքնաթիռները 19 անգամ խախտել են Ռուսաստանի տարածքը: Դեպքեր են եղել, երբ ռուսական կործանիչները ստիպված են եղել չեչենական ինքնաթիռներին հետ քշել, որպեսզի խափանեն օդում նրանց բախումը քաղաքացիական ինքնաթիռների հետ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Եվրահամայնքը ողջունում է Ռուսաստանի ընտրությանը

Հունաստանի Հանրապետության դեսպանատունն այժմ Երեւանում իրականացնում է նաեւ Եվրոպական Միության ներկայացուցչությունը: Երեկ Երեւանում Հունաստանի գործերի հավատարմատար Ալիկի Հաջին սիրալիր կերպով խմբագրությանը տրամադրեց Ռուսաստանում ընտրությունների վերաբերյալ Եվրամիության հայտարարությունը, որտեղ եվրոպական համայնքը ողջունում է ռուսաստանյան նոր Սահմանադրության ընդունումը: Ուղերձում գոհունակությամբ նշված է, որ ըստ դիտորդների զեկույցների, ընտրություններն ընթացել են ընդունված ժողովրդավարական, բազմակուսակցական հիմքի վրա: Եվրոպական Միությունն իր պատրաստակամությունն է հայտնում մասնակցելու Ռուսաստանում բարեփոխումների գործընթացին ոչ միայն գործընկերության եւ համագործակցության համաձայնագրի պայմաններով, այլեւ տեխնիկական օգնության TACIS ծրագրով եւ Ռուսաստանի նոր ժողովրդավարական հաստատություններին օգնելով:

«Միր» ուղեծրային համալիրի թռիչքը շարունակվում է

Տիեզերագնացներ Վասիլի Ցիբլիեւը եւ Ալեքսանդր Սերեբրովը շարունակում են հերթափոխը «Միր» ուղեծրակայանում: Այս շաբաթ նրանք գիտափորձեր կանցկացնեն տիեզերական նյութաբանության գծով, ինչպես նաեւ երկրաֆիզիկական եւ աստղաֆիզիկական հետազոտություններ: Երկրաֆիզիկական հետազոտությունների ծրագրին համապատասխան տիեզերագնացները կատարել են երկրագնդի ցամաքի եւ համաշխարհային օվկիանոսի ջրատարածքի առանձին տեղամասերի նկարահանումների հերթական շարքը «Միր» համալիրի թռիչքի ուղեգծով: Դեկտեմբերի 21-ին անձնակազմը պետք է աշխատանքի նախապատրաստեր «Օպտիզոն» տեխնոլոգիական կայանքը, որը նախատեսված է անկշռության պայմաններում ոչ հալոցային գոտիական ծուլման մեթոդով կիսահաղորդչային նյութերի արտադրության համար: Ծրագրված են նաեւ գիտափորձեր խոնացնող տիեզերական ճառագայթման խտության չափման եւ համալիրի արտաքին մակերեւույթին տեղակայված կոնստրուկցիոն նյութերի նմուշների վիճակի գնահատման նպատակով: Ուղեծրից ստացվող զեկույցների եւ հեռուստաչափական տվյալների համաձայն, թռիչքը կանոնավոր է ընթանում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 25.000. Պատվեր 1660 Ստորագրված է տպագրության 21.12.1993

digitised by A.R.A.R.@